

**Opmaak voor het implementatierapport van het
Verdrag van Aarhus overeenkomstig IV/4
(ECE/MP.PP/2011/2/Add.1)**

**Het hierna volgende rapport is voorgelegd namens het Vlaamse
Gewest van het Koninkrijk België overeenkomstig beslissingen
I/8, II/10 and IV/4.**

Naam van de verantwoordelijke, belast met
het voorleggen van het rapport:

Kristof De Cock

Handtekening: *25/02/2025 Kristof De Cock*

Datum:

28/01/2025

Implementation report

Please provide the following details on the origin of this report

Entiteit: Het Vlaamse Gewest

Verantwoordelijke gewestelijke overheid:

Volledige naam van de instelling:

Vlaamse Overheid

Departement Omgeving

Afdeling Stafdiensten en Internationale
Werking (staf)

Naam en title van de verantwoordelijke:

Toon Denys, secretaris-generaal

Postadres:

Koning Albert II laan 15 bus 553, 1210
Brussel

Telefoon:

+32 2 553.75.86

Fax:

E-mail:

AarhusConvention@vlaanderen.be

**Contactpersoon voor het gewestelijk rapport (indien het om een andere persoon
gaat):**

Volledige naam van de instelling:

Vlaamse overheid

Departement Omgeving

Afdeling Stafdiensten en Internationale
werking (staf)

Naam en titel van de verantwoordelijke:

Sophie Thys

Juridisch beleidsmedewerker

Team Internationaal

Postadres:

Koning Albert II laan 15 bus 553, 1210
Brussel

Telefoon: +32 471 30 24 68

Fax:

E-mail: AarhusConvention@vlaanderen.be

I. Process by which the report has been prepared

Verschaf beknopte informatie over de voorbereidingsprocedure van dit rapport, alsook informatie over welke soorten overheidsdiensten geconsulteerd werden of bijgedragen hebben tot de voorbereiding, over hoe het publiek geraadpleegd werd en hoe rekening werd gehouden met de resultaten van de publieke raadpleging en over het materiaal dat gebruikt werd als basis voor de voorbereiding van het rapport.

Antwoord:

Voorbereiding

Het Vlaamse deelrapport werd voorbereid door het Departement Omgeving op basis van het rapport van 2020, in overleg met VMM, OVAM, VLM en de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur.

Publieke consultatie:

In de periode van 21 oktober tot 25 november 2024 werd het Vlaamse ontwerprapport op het Internet geplaatst ([link](#) naar website). Iedereen verkreeg hierbij de mogelijkheid tot het indienen van schriftelijke opmerkingen.

Ontvangen reacties:

De Vlaamse overheid heeft één (gezamenlijke) inspraakreactie ontvangen van Bond Beter Leefmilieu (BBL), Natuurpunt en Dryade (zie bijlage).

II. Particular circumstances relevant for understanding the report

Rapporteur over om het even welke bijzonderheden die relevant zijn om het rapport te begrijpen, bv. is er een federale en/of gedecentraliseerde besluitvormingsstructuur, hebben de bepalingen van het Verdrag een direct effect op de inwerkingtreding, of vormen financiële belemmeringen een opmerkelijke hindernis voor de implementatie (facultatief).

Antwoord:

Vlaamse decreten hebben dezelfde rechtskracht als federale wetten. België is een federale staat. Zie hiervoor het antwoord in het federale rapport (www.health.fgov.be)

Gebruikte afkortingen:

B.S.: Belgisch Staatsblad

BD: Bestuursdecreet van 07.12.2018 (B.S., 19.12.2018, err. B.S., 11.01.2019), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

DABM: Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid: Decreet van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (B.S., 03.06.1995), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

OVD: decreet van 25.04.2014 betreffende de omgevingsvergunning (B.S., 23.10.2014) herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Omgevingsvergunningsbesluit: Besluit van de Vlaamse Regering van 27.11.2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (B.S., 23.02.2016) herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

VMM: Vlaamse Milieumaatschappij

VLM: Vlaamse Landmaatschappij

INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

SERV: Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Mina-raad: Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

OVAM: Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

RUP: Ruimtelijk uitvoeringsplan

VCRO: Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15.05.2009 (B.S., 20.08.2009) herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

III. Legislative, regulatory and other measures implementing the general provisions in article 3, paragraphs 2, 3, 4, 7 and 8

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen voor het uitvoeren van de algemene bepalingen in paragrafen 2, 3, 4, 7 en 8 van artikel 3.

Verklaar hoe deze paragrafen geïmplementeerd werden. In het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat overheidsfunctionarissen en overheidsinstanties de vereiste bijstand verlenen;

(b) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen ter bevordering van milieueducatie en milieubewustzijn

(c) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er passende erkenning is van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen die de toepassing van de beginselen van dit Verdrag internationaal bevorderen; met inbegrip van:

(i) Maatregelen genomen om binnen en tussen overheidsinstanties te coördineren om overheidsfunctionarissen die betrokken zijn bij andere relevante internationale fora te informeren over artikel 3, paragraaf 7, van het Verdrag en de Almaty Richtlijnen, waarbij wordt aangegeven of de coördinatiemaatregelen gaande zijn;

(ii) Maatregelen genomen om op nationaal niveau toegang tot informatie te verschaffen met betrekking tot internationale fora, met inbegrip van de fasen waarin toegang tot informatie is verschaft;

(iii) Maatregelen genomen om publieke inspraak op nationaal niveau te bevorderen en mogelijk te maken met betrekking tot internationale fora (bijvoorbeeld door leden van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) uit te nodigen om deel te nemen aan de delegatie van de Partij in internationale milieuonderhandelingen, of door het betrekken van ngo's bij het vormen van het officiële standpunt van de Partij voor dergelijke onderhandelingen), met inbegrip van de fasen waarin toegang tot informatie is verschaft;

(iv) Maatregelen genomen om de beginselen van het Verdrag te bevorderen in de procedures van andere internationale fora;

- (v) Maatregelen genomen om de beginselen van het Verdrag te bevorderen in de werkprogramma's, projecten, besluiten en andere inhoudelijke uitkomsten van andere internationale fora;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat personen die hun rechten uitoefenen overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag niet gestraft, vervolgd of op enige wijze gehinderd worden.

Antwoord:

Paragraaf 1 (cfr. “Guidance on reporting requirements”): Jaarlijks wordt een rapport opgesteld over de beroepen inzake openbaarheid van administratieve documenten (art. 9.1 van het Verdrag).

(a): Met betrekking tot paragraaf 2

In artikel II.6, tweede lid van het Bestuursdecreet is een uitdrukkelijke behulpzaamheidsverplichting ingeschreven voor alle personeelsleden van Vlaamse overheidsinstanties. Als personeelsleden zelf niet beschikken over de gevraagde informatie, moeten ze de vraag rechtstreeks doorsturen naar de bevoegde instantie of naar het centrale contact- en informatiepunt. Informatievragen moeten kosteloos en binnen een redelijke termijn beantwoord worden.

In de deontologische code van 6 juli 2011, die van toepassing is op alle personeelsleden van de Vlaamse overheid, wordt de gezamenlijke opdracht voor alle personeelsleden als volgt omschreven: “*Wij verzorgen de best mogelijke dienstverlening aan de bevolking...*”. Het principe van de klantvriendelijke dienstverlening houdt o.m. in dat in elke correspondentie de naam, functie en adresgegevens van de ambtenaar worden vermeld of een generiek telefoonnummer of een mailbox van de instantie of een onderdeel ervan. Verder is uitdrukkelijk bepaald dat de personeelsleden klanten behulpzaam moeten zijn bij administratieve formaliteiten en dat ze hen moeten doorverwijzen naar de juiste persoon of afdeling.

In het geval van verkrijgen van milieu-informatie wordt deze algemene verplichting nader gepreciseerd (zie het antwoord bij de vraag over artikel 5, lid 2 van het Verdrag).

De gelegenheden tot inspraak worden via de openbare media bekend gemaakt. De Vlaamse Overheid neemt daartoe initiatieven tot digitalisering en elektronische gegevensuitwisseling. Wanneer burgers bijkomende vragen hebben over mogelijkheden tot inspraak kunnen zij daarmee terecht bij de openbare besturen, te beginnen bij het dichtstbijzijnde lokale niveau. Het Vlaamse Gewest heeft daarnaast een eerstelijns informatiedienst met een uniek nummer (1700) waar men met alle vragen terecht kan: de Vlaamse infolijn.

Er is een project lopend om informatie over inspraak nog beter te organiseren. Dit project bestaat uit drie delen 1. Het bouwen van een digitaal portaal met informatie over lopende inspraakperiodes op gewestelijk niveau in het beleidsdomein Omgeving en over niet-Vlaamse procedures; 2. Het uitwerken van een informatiestrategie – harmoniseren van regelgeving over informatie over inspraak; 3. Het opmaken van type teksten die Heerlijk Helder uitleg geven over Inspraak. De portaalwebiste werd ontwikkeld en kan verder geoptimaliseerd worden. De bedoeling is dat burgers en overheden op termijn via dit ene digitaal portaal inspraakreacties kunnen indienen en de behandeling van deze inspraakreacties op uniforme wijze via dit portaal kan verlopen. Zie ook artikel 6 van het Verdrag. Een nota werd opgesteld met een overzicht van mogelijke harmonisering van de regelgeving over informatie over inspraak. De typeteksten en sjablonen voor aankondiging van inspraakperiodes werden Heerlijk Helder herschreven.

(b): Met betrekking tot paragraaf 3

Iedere overheidsinstantie is wettelijk verplicht het publiek voor te lichten over de rechten die het krijgt inzake toegang tot informatie (art. II;2, 1° lid BD).

De website <https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/werking-en-structuur/hoe-werkt-de-vlaamse-overheid/informatie-en-communicatie/toegang-tot-bestuursdocumenten-via-openbaarheid-van-bestuur> bevat ter zake heel wat nuttige informatie voor de burger, o.m. een toelichting bij het wettelijk kader, thematische info en de geanonimiseerde beslissingen van de beroepsinstantie.

Uit de evaluatie van het voormalige decreet betreffende de openbaarheid van bestuur is gebleken dat er nog bijkomende inspanningen nodig zijn om de burger meer op een systematische manier te informeren over zijn recht om documenten in te zien.

Milieueducatie en milieubewustzijn in het algemeen.

Milieueducatie heeft tot op vandaag geen decretale verankering. De Vlaamse Regering keurde op 18 juli 2003 het 'Programma Natuur- en Milieueducatie' (NME) voor onbepaalde duur goed. Binnen het departement Omgeving vervult de afdeling PBM (Partnerschappen met Besturen en Maatschappij) een katalyserende rol in de ontwikkeling van doelgroepgerichte, participatieve en geïntegreerde NME. Duurzame ontwikkeling vormt hierbij het referentiekader.

NME is een onderdeel van de sociale instrumenten van het milieubeleid. Het Duurzaam Educatiepunt is het expertisecentrum rond duurzaamheidseducatie van de Vlaamse overheid, en biedt ondersteuning aan mensen die actief zijn op vlak van duurzaamheidseducatie met een aanbod op maat van hun noden. Het aanbod richt zich tot leerkrachten en directies uit het leerplichtonderwijs, docenten en directies uit het hoger onderwijs, educatieve organisaties, en burgers via educatieve campagnes of tijdens het bezoek aan een van de educatieve centra. Zo kunnen leerkrachten voor een educatief aanbod terecht in de centra De Helix en De Vroente. Ze kunnen ook te rade gaan bij 'MOS – Duurzame scholen, straffe scholen'. Daarnaast zijn er tal van materialen ontwikkeld waarmee leerkrachten zelf aan de slag kunnen. Voor wie zich meer wil verdiepen in recente ontwikkelingen en bevindingen, zijn er een aantal wetenschappelijk onderbouwde publicaties beschikbaar. Met de projectoproep 'Natuur in je school' worden scholen jaarlijks gestimuleerd om hun speelplaats te vergroenen. Voor een duurzamer hoger onderwijs, worden de volgende zaken aangeboden: een professionaliseringsaanbod rond duurzaamheidseducatie in het hoger onderwijs, de begeleiding van onderwijsinnovatietrajecten waarin duurzaamheidseducatie centraal staat, en verbindende initiatieven waar partners van elkaar kunnen leren, ervaringen uitwisselen en elkaar kunnen inspireren tot nieuw engagement. Tot slot biedt het Duurzaam Educatiepunt ook heel wat materiaal ter inspiratie aan educatieve organisaties, en gaat het partnerschappen aan met dit soort organisaties.

Het departement Omgeving onderhoudt structurele overlegstructuren met sleutelpartners binnen de wereld van omgevingsprofessionals die instaan voor een afgestemde beleidsontwikkeling en beleidsdoorwerking. Het departement zet breed in op kennisdeling rond omgevingsbeleid, naar (lokale) besturen, professionals en maatschappelijke actoren, en betreft hen in beleids- en regelgevingstrajecten (bv. Consultaties bij VLAREM-wijzigingen).

Zo wordt via de atria kennisuitwisseling en betrokkenheid van specifieke lokale besturen m.b.t. omgevingsthema's gestimuleerd. Het netwerk van atria is een informeel kennisuitwisselingsnetwerk, waar omgevingsambtenaren, mandatarissen en algemeen directeurs van lokale besturen en provincies, intercommunales en koepelorganisaties over de bestuursniveaus heen met elkaar in contact staan. Binnen het Atrium Lerend Netwerk zijn er verschillende overlegplatformen, elk met een specifiek doel en deelnemersveld. De atria vormen zo een platform om Vlaams beleid te co-creëren, onder meer door lokale initiatieven op te sporen die relevant zijn voor de Vlaamse agenda en aan bestuurskracht te werken.

Beleidsfora, digitaal of fysiek, zijn gericht naar een ruim veld van omgevingsprofessionals en zorgen voor kennisdeling rond nieuw ontwikkeld omgevingsbeleid. Het departement bereikt hiermee onder meer besturen, adviesverleners, milieudeskundigen, studiebureaus, ontwerpers en maatschappelijke actoren. In het verlengde van deze netwerking en interactie met de praktijk zet het departement Omgeving sterk in op de opbouw van actuele en

uitgebreide webinformatie die de implementatie in de praktijk ondersteunt (bv. Wetwijzer, leidraden).

(c): Met betrekking tot paragraaf 4

De volgende regelgeving is terzake van toepassing in Vlaanderen:

Decreet van 26.04.2024 tot ondersteuning van omgevingsvergunningen en omgevingsprojecten (B.S. 19.06.2024)

Besluit van de Vlaamse Regering van 16.12.1992 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en de criteria die gelden voor de toekenning van een subsidie aan erkende verenigingen die actief zijn op het gebied van de bosbouw, de jacht of het faunabeheer (B.S., 02.04.1993)

Besluit van de Vlaamse Regering van 16.12.1992 houdende uitvoering van de artikelen 8, 9 en 10 van het decreet van 29 april 1991 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen (B.S., 27.05.1993)

Besluit van de Vlaamse Regering van 10.10.2003 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de subsidiëring van projecten inzake duurzaam milieu- en natuurbeleid (B.S., 04.11.2003)

Besluit van de Vlaamse Regering van 07.06.2024 tot de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen (B.S., 21.08.2024)

(d): Met betrekking tot paragraaf 7

In het verleden werd een bevraging georganiseerd binnen de overheidsdiensten over de toepassing van de PPIF-guidelines. De ambtelijke coördinatie van het Vlaamse internationale milieubeleid gebeurt via een permanent orgaan: het Vlaams Overleg Internationaal Omgevingsbeleid (VOIO), en binnen België via het permanente Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM). Bij de wisseling van het EU-voorzitterschap (januari en juli) wordt er op Vlaams niveau via Mina-Raad en het Vlaams-Europees verbindingssagentschap vzw (VLEVA) en op Belgisch niveau via CCIM een informatievergadering georganiseerd met maatschappelijke organisaties die betrokken partij zijn bij het milieubeleid: beroepsfederaties, vakbonden, milieuorganisaties,... Op de zesmaandelijksse CCIM-‘Stakeholder Dialogue’ worden de prioritaire onderhandelingsdossiers voor het komende halfjaar toegelicht. Deze dossiers worden vaak ook besproken op aparte overlegsessies tussen de bevoegde ambtenaren en de meest betrokken maatschappelijke groepen.

(e): Met betrekking tot paragraaf 8

Het principe van het recht op vrije meningsuiting, gekoppeld aan het recht op bescherming van een gezond leefmilieu is grondwettelijk verankerd in art. 19, respectievelijk 23 van de gecoördineerde Grondwet.

Art. 19 bepaalt terzake het volgende: "*De vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd*".

Art. 23 bepaalt het volgende: "*Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden.*

Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten inzonderheid: (...) 4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu" (...). Zie ook federaal rapport (www.health.fgov.be)

IV. Obstacles encountered in the implementation of article 3

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van bovenstaande paragrafen van artikel 3.

Antwoord:

V. Further information on the practical application of the general provisions of article 3

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de algemene bepalingen van artikel 3**.

Antwoord:

(a) Met betrekking tot paragraaf 2

De principes van het Verdrag van Aarhus, waaronder de bijstandsverplichting van overheidsfunctionarissen, werden uitvoerig toegelicht in verschillende infosessies over het Verdrag bij verschillende overheidsdiensten.

(b): Met betrekking tot paragraaf 3

Het Verdrag wordt gepromoot op het internet via de federale portaalsite www.aarhus.be

Het Verdrag wordt bijkomend in Vlaanderen gepromoot op het internet via de volgende website: <https://emis.vito.be/nl/artikel/ken-je-je-milieurechten>.

VI. Website addresses relevant to the implementation of article 3

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.aarhus.be>

<https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/werking-en-structuur/hoe-werkt-de-vlaamse-overheid/informatie-en-communicatie/toegang-tot-bestuursdocumenten-via-openbaarheid-van-bestuur>

<https://www.vlaanderen.be/duurzaam-educatiepunt>

VII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to environmental information in article 4

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot milieu-informatie in artikel 4.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 4 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
- i) iedereen toegang heeft tot informatie zonder dat men een bepaald belang moet aantonen;
 - ii) afschriften van de feitelijke documentatie die deze informatie bevat of omvat, verschaft worden;
 - (iii) de informatie in de verzochte vorm verschaft wordt;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen, bepaald in **paragraaf 2**, gerespecteerd worden;
- (c) Met betrekking tot **paragrafen 3 en 4** maatregelen genomen om:
- i) uitzonderingen op de (verzoeken tot) openbaarmaking te bepalen;
 - ii) te waarborgen dat de belangenafweging op het einde van paragraaf 4 toegepast wordt;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 5** maatregelen genomen om te waarborgen dat een overheidsinstantie die de verzochte milieu-informatie niet bezit, de nodige actie onderneemt;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 6** maatregelen genomen om de plicht tot opsplitsing en het beschikbaar stellen van informatie te implementeren;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 7** maatregelen genomen om te waarborgen dat weigeringen voldoen aan de termijnen en de andere vereisten met betrekking tot weigeringen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 8** maatregelen genomen om te waarborgen dat aan de vereisten in verband met het heffen van kosten wordt voldaan.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PASSIEVE OPENBAARHEID VAN MILIEU-INFORMATIE

Art. 32 Gecoördineerde Grondwet: *"Ieder heeft het recht elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de wet, het decreet of de regel bedoeld in artikel 134"*

Bestuursdecreet van 07.12.2018 (B.S., 19.12.2018, err. B.S., 11.01.2019), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#)) Besluit van de Vlaamse Regering van 19.07.2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie (B.S., 05.11.2007), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de aanvragen tot openbaarmaking voor wetenschappelijke doeleinden, vermeld in artikel II.38 van het bestuursdecreet van 7 december 2018 (B.S., 10/05/2019)

Decreet van 20.02.2009 betreffende de Geografische Data-Infrastructuur in Vlaanderen (B.S. 28.04.2009), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Besluit van de Vlaamse Regering van 10.09.2010 tot bepaling van de nadere regels voor de toegang tot en het gebruik door de deelnemers aan GDI-Vlaanderen van de geografische gegevensbronnen en geografische diensten toegevoegd aan de GDI. (B.S., 07.10.2010), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Het recht op toegang tot milieu-informatie (en andere informatie) wordt geregeld door de regelgeving inzake openbaarheid van bestuur. Het voormalige openbaarheidsdecreet van 26.03.2004, dat uitvoering geeft aan de internationale en Europese verplichtingen, werd vanaf 01.01.2019 geïntegreerd (en beperkt aangepast) in het Bestuursdecreet (BD) van 07.12.2018.

De regels betreffende de openbaarheid op verzoek zijn van toepassing op alle overheidsinstanties binnen het Vlaamse Gewest, op de provincies en gemeenten en op de instellingen met een publieke taak.

Een besluit van de Vlaamse Regering van 19.07.2007 regelt de werking van de beroepsinstantie.

II. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Het beginsel van de non-discriminatie is grondwettelijk vastgelegd in art. 11 van de gecoördineerde Grondwet, waarvan de tekst luidt: "*Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend moet zonder discriminatie verzekerd worden. Te dien einde waarborgen de wet en het decreet inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden*". Het non-discriminatiebeginsel is ook aanwezig in artikel 32 van de Grondwet en in het decreet zelf die het recht van toegang garanderen aan eenieder.

III. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Het BD bevat met betrekking tot milieu-informatie de volgende relevante definities:

OVERHEIDSINSTANTIE (art. II.28 en I.3, 6° en 7° BD)

Artikel II.28

Openbaarheid op verzoek is van toepassing op de volgende overheidsinstanties:

1° de Vlaamse overheid;

2° de lokale overheden;

3° de instellingen met een publieke taak, wat hun publieke taak betreft;

4° de milieu-instanties wat hun milieuverantwoordelijkheden, -functies of -diensten betreft.

Wat betreft de instellingen met een publieke taak die voldoen aan de voorwaarde, vermeld in artikel I.3, 6°, c), 1), maar niet aan de voorwaarden, vermeld in artikel I.3, 6°, c), 2) of 3), is dit hoofdstuk alleen van toepassing op de bestuursdocumenten die betrekking hebben op beslissingen die derden binden.

§ 2. Dit hoofdstuk is van toepassing op de bestuursdocumenten die in het bezit zijn van overheidsinstanties als vermeld in paragraaf 1, met uitzondering van:

1° de bestuursdocumenten van het Vlaams Parlement en de instellingen die eraan verbonden zijn, die geen betrekking hebben op overheidsopdrachten of op personeelsaangelegenheden;

2° de bestuursdocumenten van de Vlaamse administratieve rechtscolleges die betrekking hebben op de uitoefening van de rechterlijke functie;

3° de bestuursdocumenten van andere instanties met een rechterlijke hoedanigheid, in de mate dat de documenten betrekking hebben op de uitoefening van de rechterlijke functie.

Artikel I.3, 6°

6° instellingen met een publieke taak: instellingen die niet behoren tot de Vlaamse overheid of tot een lokale overheid maar die voldoen aan al de volgende kenmerken:

a) ze zijn opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn;

b) ze bezitten rechtspersoonlijkheid;

c) 1) ofwel worden ze voor meer dan de helft gefinancierd door de Vlaamse overheid, een lokale overheid of een andere instelling met een publieke taak;

2) ofwel hebben de Vlaamse overheid, een lokale overheid of een andere instelling met een publieke taak meer dan de helft van de stemmen in de raad van bestuur;

3) ofwel staat hun beheer onder toezicht van de Vlaamse overheid, een lokale overheid of een andere instelling met een publieke taak;

MILIEU-INSTANTIE (art. I.3, 7° BD)

7° milieu-instanties: natuurlijke personen, groeperingen van natuurlijke personen, rechtspersonen of groeperingen van rechtspersonen, die niet behoren tot de Vlaamse overheid of een lokale overheid, en die niet beschouwd worden als een instelling met een publieke taak als vermeld in punt 6°, maar die voldoen aan elk van de volgende voorwaarden:

a) ze staan onder het toezicht van de Vlaamse, een lokale overheid of een instelling met een publieke taak;

b) ze oefenen openbare verantwoordelijkheden of functies uit of verlenen openbare diensten met betrekking tot het milieu;

MILIEU-INFORMATIE (art. I.4, 11° BD)

informatie over:

a) het milieu;

b) maatregelen en activiteiten die aanleiding geven of kunnen geven tot druk op het milieu, alsook de analyses en evaluaties ervan die relevant zijn voor de maatregelen en activiteiten, vermeld in punt e);

c) de druk die de maatregelen en activiteiten, vermeld in punt b)), veroorzaken op het milieu door factoren van milieuverstoring zoals verontreiniging;

d) de natuur, de cultureel waardevolle gebieden en bouwwerken, de gezondheid, de veiligheid en de levensomstandigheden van de mens en de effecten daarop, in de mate dat ze worden of kunnen worden aangetast door de toestand van het milieu, de maatregelen en activiteiten, bedoeld in b), of de verstoringfactoren, vermeld in punt c);

e) maatregelen en activiteiten die tot doel hebben het milieu en de elementen, vermeld in punt d), in stand te houden, te herstellen, te ontwikkelen, of druk op het milieu te voorkomen, te beperken of te compenseren, alsook de analyses en evaluaties ervan.

Noot:

(BETROKKEN) PUBLIEK:

Dit begrip is niet gedefinieerd in het BD. Artikel II.31, 1° lid BD bepaalt terzake: “De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, § 1, zijn verplicht aan iedereen die erom verzoekt, de gewenste bestuursdocumenten openbaar te maken door er inzage in te verlenen, of er een afschrift van te overhandigen, of er uitleg over te verschaffen”

IV. IMPLEMENTATIE ART. 4 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

“chapeau” (cfr. “Guidance on reporting requirements”): alle aanvragen inzake administratieve documenten moeten verplicht geregistreerd worden. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen milieu-informatie en andere informatie.

i) de aanvrager moet geen belang aantonen (art. II.40, §3 BD), de enige vereiste is dat hij zijn naam en postadres aangeeft, dit is een ontvankelijkheidsvoorwaarde;

ii) de aanvrager kan kiezen of hij inzage wenst van het gevraagde document, of hij er uitleg over wenst, of hij er een afschrift van wil hebben. De instantie is verplicht deze keuze te respecteren (art. II.31, 1°lid BD);

iii) de instantie moet het document in de gevraagde vorm geven indien dit document in de gevraagde vorm beschikbaar is of redelijkerwijze kan ter beschikking gesteld worden. Is dit niet het geval, dan moet de instantie medelen in welke andere vorm of vormen het document beschikbaar is of redelijkerwijze ter beschikking kan gesteld worden (art. II.45, §1 BD).

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

De aanvraag wordt zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen twintig kalenderdagen per brief, per e-mail of, in voorkomend geval, per webformulier beantwoord (geldt zowel voor weigeringen als voor positieve beslissingen) en uitgevoerd. Deze termijn kan verlengd worden met twintig kalenderdagen indien de gevraagde informatie moeilijk tijdig te verzamelen is of als de toetsing aan de uitzonderingsgronden moeilijk tijdig uit te voeren is (art. II.43 en 44 BD). Wanneer deze termijn wordt overschreden krijgt de aanvrager het recht om beroep in te stellen (art. II.48, §1, 2° BD).

Voor milieu-informatie kan de aanvrager zelf een redelijke termijn voorstellen waarin hij de informatie wil ontvangen; indien de milieu-informatie niet binnen deze termijn kan ter beschikking gesteld worden moet de overheidsinstantie dit motiveren (art. II.40, §4 en II.45 §3 BD.).

Zie volgende websites:

[Openbaarheid van bestuur | Vlaanderen.be \(voor overheden\)](#)

[Toegang tot bestuursdocumenten via openbaarheid van bestuur | Vlaanderen.be \(voor burgers\)](#)

(c) Met betrekking tot paragrafen 3 en 4

i) De weigeringsgronden worden opgesomd in de artikelen II.33 en II.36 tot II.39 BD, hierna geciteerd:

Art. II.33.

“Tenzij het belang van de openbaarheid primeert, mogen de overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, §1, een aanvraag afwijzen:

1° als de aanvraag kennelijk onredelijk blijft of op een te algemene wijze geformuleerd blijft, na een verzoek van de betrokken instantie tot herformulering van de eerste aanvraag, als vermeld in artikel II.42;

2° als de aanvraag betrekking heeft op bestuursdocumenten die niet af of onvolledig zijn.”

3° als de aanvraag betrekking heeft op interne communicatie”.

Artikel II.36.

§ 1. Als de aanvraag tot openbaarmaking betrekking heeft op bestuursdocumenten die milieu-informatie bevatten geldt, in afwijking van artikel II.34 en II.35, de volgende regeling.

De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, § 1, wijzen de aanvraag tot openbaarmaking af als ze van oordeel zijn dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van een van de volgende belangen:

1° de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon met de openbaarmaking instemt;

2° het geheim van de beraadslagingen van de organen van de Vlaamse overheid, van de organen van de lokale overheden, van de organen van de instellingen met een publieke taak en van de organen van de milieu-instanties;

3° het vertrouwelijk karakter van bestuursdocumenten die uitsluitend ten behoeve van de strafvordering of de vordering van een administratieve sanctie zijn opgesteld;

4° het vertrouwelijk karakter van bestuursdocumenten die uitsluitend ten behoeve van de mogelijke toepassing van tuchtmaatregelen werden opgesteld, zolang de mogelijkheid om een tuchtmaatregel te nemen blijft bestaan;

5° de bescherming van de informatie die een derde heeft verstrekt zonder dat hij daartoe verplicht is, en die hij uitdrukkelijk als vertrouwelijk heeft bestempeld, tenzij die persoon met de openbaarmaking instemt;

6° het vertrouwelijk karakter van de internationale betrekkingen van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap en van de betrekkingen van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap met de supranationale instellingen, met de federale overheid en met andere gemeenschappen en gewesten;

7° het vertrouwelijk karakter van commerciële en industriële informatie, als die informatie beschermd wordt om een gelegitimeerd economisch belang te vrijwaren, tenzij degene van wie de informatie afkomstig is, met de openbaarheid instemt;

8° de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid een eerlijk proces te krijgen;

9° het vertrouwelijke karakter van de handelingen van een overheidsinstantie, als die vertrouwelijkheid noodzakelijk is voor de uitoefening van de administratieve handhaving, een audit die in uitvoering is of de politieke besluitvorming ;

10° de openbare orde en veiligheid;

11° de bescherming van het milieu waarop de informatie betrekking heeft.

§ 2. Als de aanvraag betrekking heeft op bestuursdocumenten die informatie bevatten over emissies in het milieu, zijn de uitzonderingsgronden, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, 1°, 2°, 5°, 7°, 9° en 11°, niet van toepassing. Voor de uitzonderingsgronden, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, 3°, 4°, 6°, 8° en 10°, wordt in aanmerking genomen of de informatie waarom verzocht wordt, betrekking heeft op emissies in het milieu.

§ 3. Als de aanvraag betrekking heeft op bestuursdocumenten die informatie bevatten als vermeld in het samenwerkingsakkoord van 16 februari 2016 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn, zijn de bepalingen van paragraaf 1 en 2 van toepassing.

Artikel II.37.

Als de aanvraag tot openbaarmaking betrekking heeft op bestuursdocumenten die meer dan tien jaar geleden opgemaakt of ontvangen zijn, kunnen de overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, §1, de aanvraag alleen nog afwijzen als ze van oordeel zijn dat de belangen, vermeld in artikel II.34 tot en met II.36, ondanks het tijdsverloop nog geschaad worden door openbaarmaking.

Artikel II.38.

Als universiteiten, hogescholen of erkende onderzoeksinstituten een aanvraag tot openbaarmaking indienen voor wetenschappelijke doeleinden, kunnen de overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, § 1, beslissen de volgende uitzonderingsgronden niet in te roepen:

1° de uitzonderingsgronden, vermeld in artikel II.35 en II.36, § 1, tweede lid, 2° tot en met 11° ;

2° de uitzonderingsgrond, vermeld in artikel II.34, 2°, en II.36, § 1, tweede lid, 1°, binnen de grenzen van artikel 89, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming;

3° de uitzonderingsgronden, vermeld in artikel II.34, 5° en 6°, op voorwaarde dat dat de betrokkene toegestemd heeft met de openbaarmaking.

De Vlaamse Regering stelt de nadere bepalingen vast voor de toepassing van dit artikel. (Zie: Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de aanvragen tot openbaarmaking voor wetenschappelijke doeleinden, vermeld in artikel II.38 van het bestuursdecreet van 7 december 2018 (B.S.,10.05.2019))

Artikel II.39.

De uitzonderingen, vermeld in deze afdeling, worden geval per geval restrictief uitgelegd.

De instanties, vermeld in artikel II.28, §1, passen bij het beoordelen van een aanvraag tot openbaarmaking ook de toepasselijke bepalingen van wetten, decreten of ordonnances toe, in de mate dat ze de openbaarmaking van bestuursdocumenten verbieden of beperken op gronden die tot de bevoegdheid van de federale overheid of van andere gemeenschappen of gewesten behoren.

De uitzonderingen, bepaald door of krachtens decreten, gelden ook voor de administratieve overheden van andere gemeenschappen en gewesten en op federaal niveau in de mate dat die uitzonderingen de openbaarheid van bestuursdocumenten verbieden of beperken op gronden die tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren.

ii) de belangenafweging is opgenomen in de kopzin van art. II.33 en in art. II.36, §1, 2°lid BD, hierna geciteerd:

Artikel II.33.

Tenzij het belang van de openbaarheid primeert, mogen de overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, § 1, een aanvraag afwijzen: (...)

Artikel II.36.

§ 1. Als de aanvraag tot openbaarmaking betrekking heeft op bestuursdocumenten die milieu-informatie bevatten geldt, in afwijking van artikel II.34 en II.35, de volgende regeling.

De overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, § 1, wijzen de aanvraag tot openbaarmaking af als ze van oordeel zijn dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van een van de volgende belangen: (...)

(d) Met betrekking tot paragraaf 5

Indien de aanvraag wordt gericht aan een instantie die het gevraagde bestuursdocument niet in haar bezit heeft, dan moet deze instantie de aanvraag zo spoedig mogelijk doorsturen naar de instantie die het document vermoedelijk in haar bezit heeft, en moet zij de aanvrager hiervan onmiddellijk op de hoogte brengen (art. II.40, §1, 2° lid BD. Een nieuwe termijn begint in dit geval te lopen.

(e) Met betrekking tot paragraaf 6

Deze verplichting is opgenomen in artikel II.45, §2 BD: een bestuursdocument wordt gedeeltelijk openbaar gemaakt als informatie waarop een uitzondering van toepassing is, samen met andere informatie in één bestuursdocument vervat zit, en het mogelijk is om de genoemde informatie te scheiden van de andere informatie. In dat geval moet in de beslissing uitdrukkelijk worden vermeld dat het bestuursdocument slechts gedeeltelijk openbaar mag worden gemaakt en in de mate van het mogelijke moet worden aangegeven op welke plaatsen informatie werd weggelaten en welke uitzonderingsgronden hiervoor werden ingeroepen.

(f) Met betrekking tot paragraaf 7

Een aanvraag tot openbaarmaking moet zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen twintig kalenderdagen per brief, per e-mail of per webformulier beantwoord worden, en dit geldt zowel voor weigeringen als voor positieve beslissingen. Deze termijn kan verlengd worden tot een termijn van veertig kalenderdagen als de gevraagde informatie moeilijk tijdig te verzamelen is of als de toetsing van aan de uitzonderingsgronden moeilijk tijdig uit te voeren is. Een verlengingsbeslissing wordt schriftelijk meegedeeld aan de aanvrager en vermeldt de reden of redenen voor het uitstel (art. II.43 en 44 BD).

Wanneer deze termijn wordt overschreden krijgt de aanvrager het recht om beroep in te stellen (art. II.48, §1, 2° BD).

Elke afwijzing van een aanvraag tot openbaarmaking moet uitdrukkelijk gemotiveerd zijn. Deze motiveringsverplichting vloeit grotendeels voort uit de algemene federale wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen *B.S.*, 12.09.1991).

Bij elke beslissing of administratieve handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor de burger of een andere overheidsinstantie, moeten tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld, zoniet wordt de beslissing niet geldig ter kennis gebracht. Bij ontstentenis van die vermelding neemt de termijn voor het indienen van een beroep een aanvang vier maanden na kennisgeving van de beslissing (art. II.21 en II.48, §1, 4° lid BD, terwijl de normale beroepstermijn dertig kalenderdagen bedraagt).

(g) Met betrekking tot paragraaf 8

Het recht op inzage in en uitleg over bestuursdocumenten is kosteloos. Voor de overhandiging van een kopie kan een betaling gevraagd worden op basis van een redelijke kostprijs (art. II.31, 2° lid BD).

VIII. Obstacles encountered in the implementation of article 4

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 4.

--

IX. Further information on the practical application of the provisions of article 4

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot informatie, bv. bestaan er statistieken over het aantal gemaakte verzoeken, het aantal weigeringen en de reden?

Antwoord:

Een modelregister voor de registratie van openbaarheidsverzoeken werd op de website geplaatst, dat door de overheidsinstanties kan worden gedownload.

De beslissingen van de beroepsinstantie (meer dan 5000 uitspraken sinds de oprichting ervan in 2004) zijn raadpleegbaar op de website in een chronologisch register. Via een zoekrobot kunnen alle beslissingen van de beroepsinstantie op full-tekst worden doorzocht.

Statistische gegevens:

Milieu-informatie kan via een waaier van instanties opgevraagd worden, zo onder meer via de administraties, de provincies en de gemeenten. Gelet op deze waaier van mogelijkheden bestaan er geen globale statistieken over alle aanvragen inzake milieu[1]informatie. Statistieken bestaan weliswaar wel over het aantal ingediende beroepen bij de gewestelijke beroepsinstantie, maar deze statistieken maken geen onderscheid tussen beroepen inzake milieu-informatie en andere informatie.

X. Website addresses relevant to the implementation of article 4

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Er bestaan twee websites, waarop heel wat info is terug te vinden aangaande “openbaarheid van bestuur”:

<https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/informatie-voor-overheden/openbaarheid-van-bestuur> (voor de overheidsinstanties)

<https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/werking-en-structuur/hoe-werkt-de-vlaamse-overheid/informatie-en-communicatie/toegang-tot-bestuursdocumenten-via-openbaarheid-van-bestuur> (voor de burgers)

XI. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on the collection and dissemination of environmental information in article 5

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 5 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

- (i) Overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren;
- (ii) Er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is;
- (iii) In noodgevallen, geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging verspreid wordt;
- (b) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat de wijze waarop overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen aan het publiek transparant is en dat milieu-informatie op doeltreffende wijze toegankelijk is;
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat milieu-informatie in toenemende mate beschikbaar wordt in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken die gemakkelijk toegankelijk zijn voor het publiek;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om nationale rapporten over de toestand van het milieu te publiceren en te verspreiden;
- (e) Maatregelen genomen om de in **paragraaf 5** vermelde informatie te verspreiden;

- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om exploitanten aan te moedigen wier activiteiten een belangrijke invloed op het milieu hebben, het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het milieu;
- (g) Maatregelen genomen om informatie te publiceren en te verspreiden zoals vereist in **paragraaf 7**;
- (h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om mechanismen te ontwikkelen en te waarborgen dat toereikende productinformatie beschikbaar wordt gemaakt voor het publiek;
- (i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om een landelijk systeem voor inventarisatie of registratie van verontreinigingsgegevens te ontwikkelen.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE ACTIEVE OPENBAARHEID VAN MILIEU-INFORMATIE

- Bestuursdecreet van 07.12.2018 (B.S., 19.12.2018, err. B.S., 11.01.2019), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))
- Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) (Decreet van het Vlaamse Parlement van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (B.S., 03.06.1995), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#)))
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 betreffende de verspreiding van milieu-informatie (B.S., 30.11.2005), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28.07.1995 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot het milieuraapport en het gewestelijk milieubeleidsplan (B.S., 27.10.1995), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))
- Decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet) (B.S., 10.01.1998), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))
- Verordening (EG) Nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van Verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PB L 342, 22 december 2009)
- Verordening (EU) 2017/1505 van de commissie van 28 augustus 2017 tot wijziging van de bijlagen I, II en III bij Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) (PB L 222, 29 augustus 2017)
- Verordening (EU) 2018/2026 van de commissie van 19 december 2018 tot wijziging van bijlage IV bij Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) (PB L 325, 20 december 2018)
- Decreet van 18.05.2018 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 mei 2017 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van de verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), en tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de beschikkingen 2001/681//EG en 2006/193/EG van de Commissie (B.S., 06.06.2018)
- Samenwerkingsakkoord van 12.05.2017 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van de verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een

communautair milieubeheer- en milieuaudit systeem (EMAS), en tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (B.S., 10.09.2018)

Wet van 15.06.2018 houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van 12 mei 2017 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitvoering van de verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), en tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (B.S., 10.09.2018)

Noot: de regelgeving inzake productnormering, milieukeuren, milieureclame en milieuetikettering is een federale bevoegdheid.

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 5 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

i) Volgens artikel II.3, 1° lid BD zorgen de overheidsinstanties ervoor dat de informatie die relevant is voor hun taak en die ze zelf beheren of die voor hen wordt beheerd, zo veel mogelijk geordend, accuraat, vergelijkbaar en geactualiseerd is. Deze verplichting geldt a fortiori voor de milieu-informatie van de instanties die overeenkomstig artikel II.4 BD worden aangewezen door de Vlaamse Regering. Deze instanties zorgen ervoor dat milieu-informatie op een actieve, systematische en transparante wijze onder de burgers of onder de betrokken doelgroepen verspreid wordt en op een doeltreffende wijze toegankelijk wordt gemaakt. Verschillende milieu-instanties in Vlaanderen hebben gerichte monitoringsprogramma's om de toestand van het milieu (o.a. waterkwaliteit en waterpeilen van bodem- en oppervlaktewater, waterbodems, luchtkwaliteit, vitaliteit van bossen, voorkomen van planten- en diersoorten in natuurgebieden, ruimtebeslag, landgebruik enz) te evalueren. Deze monitoringsprogramma's worden stelselmatig beter op elkaar afgestemd en aangepast aan de voortdurend evoluerende relevante wetgeving en nationale en internationale rapporteringsvereisten en gericht naar de omgevingsrapportage (<https://omgeving.vlaanderen.be/nl/onderzoek-cijfers-en-geotoepassingen/omgevingsrapportage>), de natuurrapportage (www.natuurrapport.be) en de ruimterapportage (<https://omgeving.vlaanderen.be/het-ruimterapport>) om zo volledig mogelijk de toestand van milieu, natuur en ruimte te kunnen opvolgen ten behoeve van het beleid.

ii) Het "waarborgen" dat overheidsinstanties milieu-informatie "bezitten", "actualiseren" en adequaat laten "doorstromen", is het voorwerp van een begin 2000 opgestart strategisch project van de toenmalige Vlaamse Minister voor Leefmilieu : "Milieu Management Informatie Systeem" (MMIS), thans Omgevingsinfosamenwerking (OIS). Het kadert in het globale "e-government" concept van de Vlaamse Regering.

Het strategisch project OIS beoogt een stapsgewijze ontwikkeling van een algemeen en geïntegreerd milieu-informatiesysteem OIS waarin alle beschikbare en relevante milieugegevens van alle milieu-overheidsinstellingen via een algemeen toegankelijk medium (internet) raadpleegbaar gesteld worden. Een dergelijk milieu-informatiesysteem is ten dienste van het milieu[1] en natuurbeleid of andere beleidstakken en dit op alle bestuurs- en

besluitvormingsniveaus of ten behoeve van allerhande rapporteringen en onderzoeksopdrachten ten voordele van het algemeen belang van de samenleving.

In het kader van het OIS-project werden de computernetwerken van de verschillende milieu instanties aan elkaar gekoppeld (het zgn. Vo-net). Tegelijkertijd wordt werk gemaakt om de operationele en nieuwe databanken logisch op elkaar af te stemmen door gebruik te maken van gemeenschappelijke objectbeschrijvingen (zoals waterlopen, kadasterpercelen, bedrijfsgegevens, adresgegevens). Op die manier kunnen milieugegevens van verschillende milieu instanties die gekoppeld zijn aan deze objecten (bv. waterlopen, bedrijven) aan elkaar gekoppeld worden. Sedert 2018 is nieuwe regelgeving m.b.t. het aanvragen van vergunningen actief. De zogenaamde omgevingsvergunning vervangt de bouwvergunning, de milieuvergunning, de kleinhandelsvergunning en de vergunning om vegetatie te wijzigen. De volledige vergunningsprocedure wordt digitaal ondersteund. Relevante gegevens worden gestructureerd gecapteerd. Dit leidt tot een beter inzicht in hoe de omgeving in Vlaanderen wijzigt. Ook beleidsinitiatieven zullen meer datagedreven onderbouwd kunnen worden.

De informatieplichten die bedrijven hebben in het kader van een 'ingedeelde inrichting of activiteit' (waarvoor een omgevingsvergunning noodzakelijk is) en in het kader van internationaal opgelegde rapporteringsplichten worden geïntegreerd opgevraagd via het 'Integraal Milieujaarverslag' (emissiegegevens, afvalstoffenmelding, lozingen, wateronttrekkingen,...). Vanaf 2005 gebeurt dit via een internetloket, waarlangs alle informatie wordt aangereikt. De verkregen en verwerkte gegevens op bedrijfsniveau worden via het PRTR-loket <https://www.milieuinfo.be/prtr> na validatie gepubliceerd.

Deze gegevens zijn waardevol voor het beleid en de kennis inzake oorzaak-gevolg-relaties en de toestand van milieu en natuur. Al deze emissiegegevens zijn tevens beschikbaar voor de bevolking, zonder echter inbreuk te doen op geheimhouding van bv. bedrijfsprocessen. In zijn algemeenheid wordt de ambitie om data te koppelen en publiek te maken en goede rapportering te voorzien, ingevuld via INSPIRE en Linked-open datatechnologie en initiatieven die de laatste jaren uitgroeien tot de de facto nieuwe standaard.

iii) Het informeren van het publiek in geval van een onmiddellijke bedreiging van de menselijke gezondheid of het leefmilieu is een aangelegenheid die gekenmerkt wordt door een samenspel van federale, gewestelijke, provinciale en gemeentelijke overheden. Naar gelang de concrete situatie zijn ter zake expliciete bepalingen vervat in:

- het Samenwerkingsakkoord van 16.02.2016 tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Dit samenwerkingsakkoord bevat bepalingen voor het opzetten van een preventiebeleid voor zware ongevallen, de indiening van een veiligheidsrapport, de opmaak van een intern en van een extern noodplan, enzovoort) (B.S., 20.04.2016 en B.S., 30.05.2016)

- het Koninklijk Besluit van 16.05.2006 betreffende de nood- en interventieplannen (B.S., 15.03.2006)

- het Besluit van de Vlaamse Regering van 01.06.1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, VLAREM II (cf. de meldingsplicht en waarschuwplicht bij accidentele emissies en storingen, het treffen van veiligheidsmaatregelen, enzovoort) (B.S., 31.07.1995)

- het Besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 betreffende de verspreiding van milieu-informatie (B.S., 30.11.2005).

Vlaanderen voert een preventief gezondheidsbeleid om gezondheidswinst op bevolkingsniveau te realiseren en zo mensen niet alleen langer te laten leven maar ook hun levenskwaliteit te behouden en te verhogen. Dit gebeurt door initiatieven te nemen binnen de gezondheidszorg (preventieve gezondheidszorg) en daarbuiten (het zogenaamde facettenbeleid). Die initiatieven moeten wetenschappelijk onderbouwd zijn. De wettelijke

basis voor dit beleid is gelegd in het decreet van 21.11.2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid.

De overheid die bevoegd is voor het waterbeleid stelt het webportaal www.waterinfo.be ter beschikking en biedt actuele informatie over overstromingsgevaar. Tevens wordt er droogte-informatie aangeboden die het mogelijk maakt de ernst van de droogte in te schatten. Achter deze website zitten operationele datasystemen en voorspellingssystemen waarin hydrologische en hydraulische modellen gevoed worden door weersvoorspellingen. Deze website geeft tevens zeer actuele informatie naar de hulpdiensten ingeval overstromingen zich voordoen.

Informatie m.b.t. PFAS-verontreiniging wordt ter beschikking gesteld via de PFAS-verkenner van Databank Ondergrond Vlaanderen (www.dov.vlaanderen.be).

De luchtkwaliteit en luchtverontreiniging (immissie) wordt in België (en Vlaanderen) intensief opgevolgd (PM, NOx, ozon, SOx,...) door een monitoringsprogramma en real-time beschikbaar gesteld via internet (www.vmm.be).

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

De milieu-informatie waarover milieu-instanties beschikken, moet in de mate van het mogelijke geordend, accuraat, vergelijkbaar en geactualiseerd zijn (art. II.3, 1° lid BD).

De Vlaamse overheid moet een of meer gezamenlijke gegevensbronnen uitbouwen met basisinformatie van de Vlaamse overheid, de lokale overheden, de instellingen met een publieke taak en de milieu-instanties. Basisinformatie bestaat uit identificerende informatie, contactgegevens en informatie over dienstverlening en formele hoedanigheden. De lokale overheden, de instellingen met een publieke taak en de milieu-instanties verlenen hun medewerking aan een of meer gezamenlijke gegevensbronnen met basisinformatie (art. II.5 BD).

De personeelsleden van overheidsinstanties zijn verplicht om iedereen die informatie zoekt, hierbij behulpzaam te zijn (art. II.6, 2° lid BD). De bijstandsplicht houdt bijvoorbeeld in dat men de aanvrager antwoord geeft op de vraag of een bepaald bestuursdocument wel degelijk bestaat, of op de vraag waar een welbepaald bestuursdocument zich bevindt. De bijstandsplicht wordt tevens nader gepreciseerd in verschillende bepalingen van het BD, zo o.m.:

de doorverwijsverplichting (art. II.40, §1, 2° lid BD: zie vraag bij artikel 4, punt (d), §5;

de modaliteiten van het inzagerecht (art. II.44, § 2 BD): als de aanvrager gebruik wenst te maken van zijn recht op consultatie ter plaatse, dan wordt de plaats, de datum en het tijdstip van inzage vastgelegd in overleg tussen de overheidsinstantie en de aanvrager;

de verduidelijking van de aanvraag (art. II.42 BD): als de aanvraag kennelijk onredelijk is of op een te algemene wijze geformuleerd, dan moet de overheidsinstantie contact opnemen met de aanvrager om zijn aanvraag te specificeren of te vervolledigen (zie ook vraag bij artikel 4, waar artikel II.33 BD geciteerd wordt).

Het recht op inzage in bestuursdocumenten, waaronder eveneens alle milieu-informatie die zich bevindt in lijsten, registers of bestanden, is kosteloos (art. II.31, 2° lid BD).

(c) Met betrekking tot paragraaf 3

Reeds heel wat milieu-informatie is beschikbaar in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken onder meer via de websites van milieu-instanties.

De voornaamste algemene ingangen zijn:

<https://www.vlaanderen.be/> (bij de laatste kom je via knop 'Natuur, Milieu en Klimaat' bij de startpagina Natuur, Milieu en Klimaat: <https://www.vlaanderen.be/natuur-milieu-en-klimaat>)

<https://omgeving.vlaanderen.be> (met o.a. rechtstreekse linken naar de Vlaamse Navigator Milieuwetgeving, de milieueffectrapporten, beleidsplannen, onderzoek, cijfers, geoloketten enzovoort)

www.emis.vito.be (het “Energie en Milieu Informatie Systeem voor het Vlaamse Gewest”). De website <http://www.emis.vito.be> bevat informatie over energie en milieu in Vlaanderen. Wat betreft de (Europese, federale en regionale) wetgeving is de aangeboden informatie zeer uitgebreid en zeer actueel. Op deze website is trouwens ook de Engelse vertaling van de basismilieuwetgeving terug te vinden.

Daarnaast zijn er de sterk ontwikkelde en bijzonder informatieve websites van verschillende milieu-instanties, die stapsgewijs hun milieugegevens beschikbaar stellen via internet: afval, materialen en bodem (OVAM); water, lucht (VMM); natuur, bos NBO, Agentschap voor Natuur en Bos); open ruimte, bijv. platteland, mestbeleid, projecten (VLM); administratieve gegevens milieuvergunningen, veiligheidsrapporten, milieueffectrapporten, onderzoek, cijfers en geoloketten (Departement Omgeving), e.a. Deze beschikbare informatie is vooral aanbodsgericht en niet geïntegreerd. Het boven genoemde OIS-project zorgt voor een toenemende integratie. De zogenaamde geoloketten (internetloketten met thematisch kaartmateriaal over milieu, natuur, ruimte) spelen hierbij een belangrijke rol. Er wordt dan ook veel inspanning gedaan om via de INSPIRE-conforme infrastructuur de GIS-informatie (‘Geografisch Informatie Systeem’) van milieu en ruimte op een eenvoudige wijze toegankelijk te maken.

De laatste jaren breidde de focus uit van de uitbouw van het INSPIRE[1]conforme GDI-platform (‘Geografische Data-Infrastructuur’) voor publicatie van gegevens naar gebruik ervan voor specifieke toepassingen.. Voorbeelden zijn de ruimtemonitor <https://www.vlaanderen.be/geopunt/kaarttoepassingen/ruimtemonitor-vlaanderen> (thematische kaartvormige indicatoren ter ondersteuning van het ruimtelijk onderzoek, rapportage en beleid in Vlaanderen), of het DSI-platform (interbestuurlijk uitwisselplatform om te komen tot een (geografisch) digitaal overzicht van alle ruimtelijke verordenende plannen van het Vlaams Gewest) met bijhorende viewer (<https://geoplannen.omgeving.vlaanderen.be/?category=2&t=21&m=1>) en het platform van Databank Ondergrond Vlaanderen langswaar reeds sedert 2002, m.b.t. bodem en ondergrond, data, informatie, kaarten, 3D-modellen en netwerkdiensten ontsloten worden en een gebruiksvriendelijke verkenner beschikbaar is (<https://www.dov.vlaanderen.be/NULL>).

Het besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 verplicht de overheidsinstanties tot het actief verspreiden van bepaalde milieu-informatie op elektronische wijze.

Statistische informatie over milieu en natuur wordt gepubliceerd op <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/omgeving>

(d) Met betrekking tot paragraaf 4

Conform het Decreet houdende Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) omvat de milieuplanning op gewestelijke niveau o.a. de omgevingsrapportage door het Departement Omgeving . De omgevingsrapportage omvat minstens:

- 1° een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu en de ruimtelijke ordening;
- 2° een beschrijving, analyse en evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid voor zover dit relevant is voor de toetsing van de resultaten van het gevoerde milieubeleid aan de in de milieuregeling of de milieuplanning vastgestelde beleidsdoelstellingen;
- 2°/1 een beschrijving en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen vermeld in artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

3° een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van het milieu en de ruimtelijke ordening bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.

Alle informatie van de omgevingsrapportage is beschikbaar via internet <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/onderzoek-cijfers-en-geotoepassingen/omgevingsrapportage>.

Conform het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet) stelt het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek tweejaarlijks het natuurrapport op. Alle informatie van deze rapportage is beschikbaar via internet <https://www.vlaanderen.be/inbo/inbo-natuurrapporten/>. Het natuurrapport wordt tevens gratis in boekvorm ter beschikking gesteld en opgestuurd naar openbare bibliotheken, universiteiten,...

Daarnaast zijn er websites beschikbaar met indicatoren over de toestand van milieu, ruimte en natuur: <https://www.vlaanderen.be/inbo/natuurindicatoren/> en <http://www.statistiekvlaanderen.be>. NULL

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

Actieve openbaarmaking van regeringsdocumenten

Conform het artikel II.9, §§1 en 2 van het Bestuursdecreet dienen de beslissingen van de Vlaamse Regering, met uitzondering van de beslissingen met individuele strekking, samen met de bijhorende documenten, systematisch gepubliceerd te worden op de centrale website van de Vlaamse overheid (<https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/werking-en-structuur/hoe-werkt-de-vlaamse-overheid/informatie-en-communicatie/toegang-tot-bestuursdocumenten-via-openbaarheid-van-bestuur/online-beschikbare-documenten-actieve-openbaarheid-van-bestuur>). De Vlaamse Regering informeert de burgers over de Vlaamse regelgeving en in het bijzonder over de rechten en verplichtingen die daaruit voortvloeien, minstens via de centrale website van de Vlaamse overheid.

Actieve openbaarmaking van (milieu)wetgeving, beleidsdocumenten, rapporten, e.a.

Alle nieuwe wetgeving (wetten, decreten, besluiten) wordt gepubliceerd in een officieel publicatieblad: het Belgisch Staatsblad (B.S.);

De Vlaamse gecoördineerde wetgeving vanaf 1/1/1959 is gebundeld in de Vlaamse codex (<https://codex.vlaanderen.be>) en wordt dagelijks bijgewerkt;

De Vlaamse gecoördineerde milieuwetgeving is beschikbaar via de Vlaamse Navigator Omgeving (<https://navigator.emis.vito.be/>); ;

Beleidsdocumenten (regeringsverklaringen, regeerakkoorden, beleidsbrieven, en beleidsnota's) zijn terug te vinden op het internet (www.vlaanderen.be);

De Vlaamse regelgeving in voorbereiding is terug te vinden op het internet (<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/>; <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten>)

De overheidsinstanties moeten actief, op eigen initiatief, informeren over hun beleid, regelgeving en dienstverlening, telkens als dat nuttig, belangrijk of noodzakelijk is. Ze zien erop toe dat de informatie zo veel mogelijk personen, verenigingen of organisaties van de doelgroep bereikt en kiezen aangepaste communicatiestrategieën voor thema's die moeilijk te bereiken doelgroepen aanbelangen. De informatie moet correct zijn, betrouwbaar, accuraat en relevant en moet gericht, tijdig en systematisch worden verspreid (art. II.2 BD);

Het departement Omgeving publiceert alle decreten en uitvoeringsbesluiten op haar website (<https://omgeving.vlaanderen.be/nl/decreten-en-uitvoeringsbesluiten>). Nieuwe regelgeving wordt ook toegelicht via de beleidsfora (<https://omgeving.vlaanderen.be/nl/nl/beleidsfora>).

Aan de gewestelijke omgevingsrapportage wordt, zoals vermeld in artikel 2.1.6 van het DABM,, een ruime bekendheid gegeven;

Het provinciaal milieubeleidsplan wordt ter kennis gebracht aan een aantal gespecificeerde instanties en het ligt ter inzage in de gemeenten en provincies (art. 2.1.17, § 4); het gemeentelijk milieubeleidsplan wordt ter kennis gebracht aan een aantal gespecificeerde instanties en het ligt tevens ter inzage in de gemeenten (art. 2.1.23, § 5).

Het besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 verplicht de overheidsinstanties tot het actief verspreiden van bepaalde milieu-informatie op elektronische wijze.

(f) Met betrekking tot paragraaf 6

Deze bepaling heeft enerzijds betrekking op het informeren over activiteiten en anderzijds betrekking op het informeren over producten. Beide aspecten maken binnen de Belgische rechtsorde het voorwerp uit van twee verschillende bevoegdheidsniveaus.

Informeren over de producten is een federale bevoegdheid.

Informeren over activiteiten is een gewestelijke bevoegdheid.

Wat betreft het verstrekken van informatie door exploitanten over de gevolgen van hun activiteiten op het leefmilieu, moet in eerste instantie verwezen worden naar de Europese Verordening (EG) Nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer[1] en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van Verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PB L 342, 22 december 2009), gewijzigd middels Verordening (EU) nr. 2017/1505 van de Commissie van 28 augustus 2017 (PB L 222, 29 augustus 2017) en Verordening (EU) nr. 2018/2026 van de Commissie van 19 december 2018 (PB L 325, 20 december 2018).

De krachtlijnen van de EMAS-verordening kunnen als volgt worden samengevat. Het uitgangspunt bestaat erin dat ondernemingen uit de industriële sector vrijwillig kunnen deelnemen aan de beoordeling en de verbetering van hun milieuprestaties. Bovendien moet het publiek hierover geïnformeerd worden. Er wordt gewerkt met een systeem van milieuverificateurs en registratie. Alvorens men kan geregistreerd worden, moeten de locaties in kwestie aan tal van voorwaarden voldoen: o.a. het opstellen van een milieubeleid, -analyse, -programma, -beheerssysteem, -audit, -verklaring.

Op basis van een samenwerkingsakkoord van 12.05.2017 (B.S., 10.09.2018) tussen de federale staat en de gewesten, wordt deze materie op een gecoördineerde manier toegepast in België. Naast EMAS bestaat er verder in het Vlaamse Gewest de “bedrijfsinterne milieuzorg” van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid. Deze regeling voorziet in een partieel milieuzorgsysteem, wat erop neer komt dat aan bepaalde categorieën van inrichtingen enkel de essentiële elementen, die voor het overheidsbeleid van belang zijn, verplicht gesteld worden.

Een eerste relevante regeling die hierin vermeld wordt is een verplichte milieuaudit. Het kan gaan om een éénmalige, dan wel om een periodieke (zijnde driejaarlijkse) milieuaudit. Hieronder moet men verstaan dat er een systematische, gedocumenteerde en objectieve evaluatie gebeurt van het beheer, de organisatie en de uitrusting van de betrokken inrichting of activiteit op het gebied van de bescherming van het milieu. Concreet wordt onder meer behandeld op welke wijze de externe voorlichting/communicatie van de inrichting plaatsvindt, alsook de uitleg over de productiemethodes.

Bovendien voorziet het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid ook in het opstellen van een integraal milieujaarverslag voor welbepaalde categorieën van inrichtingen of activiteiten. Het integraal milieujaarverslag bestaat uit volgende deelverslagen: identificatie, lucht, energie, water, grondwater, afval, grondstoffen, productievolumes..

(g) Met betrekking tot paragraaf 7

Wat betreft het publiceren van feiten en feitenanalyses moet er vooreerst op gewezen worden dat het BD in een algemene informatieplicht voorziet: de overheidsinstanties moeten actief, op eigen initiatief, informeren over hun beleid, regelgeving en dienstverlening (art. II.2 lid 1 BD).

Het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (art. 2.1.3-2.1.6) voorziet daarnaast in de omgevingsrapportage, dat onder andere een beschrijvend deel moet bevatten van de toestand van milieu en de ruimtelijke ordening (zie hoger de commentaar bij art. 5, punt (d)).

Wat betreft het publiceren of anders beschikbaar maken van informatie over toegang tot milieu-informatie, participatie van de burger en toegang tot rechter kan verwezen worden naar de websites van het Departement Omgeving (voorheen LNE). Wat betreft het beschikbaar maken van milieu-informatie: zie hiervoor de jaarlijkse Omgevingshandhavingsrapporten van de afdeling Handhaving (vroegere Milieuhandhavingsrapporten van de afdeling Milieu-Inspectie), OVAM, VMM, VLM (jaarlijks Mestrapport), jaarlijkse handhavingsrapporten van de VHRM (Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte & Milieu), Vlaamse Ombudsman, enzovoort.

Wat betreft het verstrekken van informatie inzake het verrichten van openbare functies of het verlenen van openbare diensten: hiervoor wordt verwezen naar de bepalingen in de oprichtingsdecreten van milieu-instanties als de OVAM, de VMM, de VLM, naar jaarverslagen, informatie op websites, enzovoort.

De milieuklachtendatabank is een invoer- en opvolgingssysteem voor milieuklachten in Vlaanderen, die ingevoerd worden door de gemeenten via internet (<http://milieuklachten.milieuinfo.be>). Ze biedt een overzicht van milieuhinder in Vlaanderen.

(h) Met betrekking tot paragraaf 8

Productinformatie is een federale bevoegdheid. Zie federaal rapport (<https://www.health.belgium.be/nl/NULL>)

(i) Met betrekking tot paragraaf 9

Op 04.06.2004 werd in het *Belgisch Staatsblad* het besluit van de Vlaamse Regering van 2 april 2004 gepubliceerd tot invoering van het integraal milieujaarverslag (IMJV). Dit omvat door het bedrijf (op basis van activiteitsniveaus) jaarlijks gerapporteerde informatie met betrekking tot de relevante emissies naar lucht en water (op basis van drempelwaarden), de afvalstoffenmelding en winning van grondwater en de aangifte m.b.t. grondwaterwinning en -statistiek.

Deze informatie vormt de basis voor een PRTR (Pollutant Release and Transfer Registers = Registers inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen), dat terug te vinden is op de Vlaamse website <https://www.milieuinfo.be/prtr>. Op de Belgische Aarhus website (Aarhus.be) zijn links te vinden naar de drie regionale websites. Op EU-niveau is er de Europese Industrial Emissions Portal Regulation (IEPR) website die de nationale data tonen (<https://industry.eea.europa.eu/>).

Het PRTR Protocol werd in het Vlaamse Gewest goedgekeurd door het decreet van 06.07.2007, wat uiteindelijk leidde tot de internationale ratificatie door België op 12.03.2009. België/Vlaanderen rapporteert ook gegevens naar Europa in het kader van de Europese Industrial Emissions Portal Regulation (IEPR) (<https://industry.eea.europa.eu/>).

XII. Obstacles encountered in the implementation of article 5

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 5.

Antwoord:

XIII. Further information on the practical application of the provisions of article 5

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5, bv. zijn er statistieken beschikbaar over de gepubliceerde informatie?

Antwoord:

(b): Met betrekking tot paragraaf 2

De opdrachten en taken van de overheidsfunctionarissen bij de het verkrijgen van toegang tot milieu-informatie, zo onder meer de bijstandsverplichting, werden uitvoerig toegelicht in verschillende infosessies over het Verdrag bij verschillende overheidsdiensten.

XIV. Website addresses relevant to the implementation of article 5

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Er zijn twee websites met informatie over “openbaarheid van bestuur”:

<https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/informatie-voor-overheden/openbaarheid-van-bestuur> (voor de overheidsinstanties)

<https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/werking-en-structuur/hoe-werkt-de-vlaamse-overheid/informatie-en-communicatie/toegang-tot-bestuursdocumenten-via-openbaarheid-van-bestuur> (voor de burgers)

<http://www.vlaanderen.be/>: algemene beleidsinformatie, knop ‘Natuur, milieu en klimaat’

<http://www.emis.vito.be/>: milieuwetgeving, milieu en energie, best-beschikbare technieken

<http://milieuklachten.milieuinfo.be/>: milieuklachtenregister

<https://www.vlaanderen.be/integraal-milieujaarverslag/online-imjv-loket/> : loket integraal milieujaarverslag

<https://codex.vlaanderen.be/>: Vlaamse Codex (wetgeving)

<http://www.staatsblad.be/>: Belgische wetgeving

Thematische informatie (aanbodgericht) van overheidsinstanties:

<http://www.omgeving.vlaanderen.be/>: administratieve gegevens, beleidsinformatie, cijfers, onderzoeken en geoloketten inzake milieu, natuur en ruimte (Departement Omgeving)

<https://omgeving.vlaanderen.be/omgevingsvergunning/milieueffectrapportage>: milieueffectrapportage

<https://ovam.vlaanderen.be/>: afval-, materialen en bodem

<https://www.vmm.be/>: water en lucht

<https://www.vlaanderen.be/inbo/home/>: natuur en natuurrapport

<https://www.vlaanderen.be/inbo/home/>: bos en wild

<https://www.vlaanderen.be/inbo/natuurindicatoren/>: natuurindicatoren (INBO)

<https://www.vlm.be/nl>: open ruimte (bevat onder meer gegevens over het mestbeleid, plattelands- en inrichtingsprojecten)

<https://www.dewatergroep.be/>: Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening

<https://www.vlaanderen.be/inbo/inbo-natuurrapporten/>: natuurrapport

www.natuurenbos.be: natuur en bos

<https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/>: indicatoren toestand omgeving en omgevingsbeleid

<https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen>: statistieken

<https://www.vmm.be/data>: allerlei gegevens rond lucht en water uit rapporteringen en meetnetten

<https://klimaat.vmm.be>: kaarten en datasets over de klimaattoestand, -effecten of -impact in Vlaanderen

<https://prtr.omgeving.vlaanderen.be/prtr/website/start/start-flow?execution=e3s1>: PRTR-loket Vlaanderen

<https://www.vlaanderen.be/geopunt/kaarttoepassingen/ruimtemonitor-vlaanderen>: thematische (kaartvormige) indicatoren ter ondersteuning van het ruimtelijk onderzoek, rapportage en beleid in Vlaanderen

<http://dov.vlaanderen.be>: alle relevante informatie rond de ondergrond in Vlaanderen

<https://omgevingsloketinzage.omgeving.vlaanderen.be/>: inzage in de openbare onderzoeken, beslissingen en aktenames ('inzageloket')

<https://www.mercator.vlaanderen.be/zoekdienstenmercatorpubliek>: GIS-data van beleidsdomein Omgeving die publiek zijn

<http://www.geopunt.be>: GIS-data van heel het Vlaamse Gewest die publiek zijn

<https://www.leefkwaliteitvlaanderen.be/>: selectie van kaarten aan die samen de milieugerelateerde leefkwaliteit in Vlaanderen in beeld brengen.

<https://omgeving.vlaanderen.be/dsi-platform>: interbestuurlijk uitwisselplatform om te komen tot een (geografisch) digitaal overzicht van al de ruimtelijke verordenende plannen van het Vlaams Gewest

<https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/omgeving>: publicatie van openbare statistieken over ruimte en leefomgeving in Vlaanderen

<https://merregister.omgeving.vlaanderen.be/>: alle lopende M.E.R.-dossiers

XV. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on public participation in decisions on specific activities in article 6

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over inspraak in besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 6 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

i) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I van het Verdrag;

ii) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden op de besluiten over voorgestelde activiteiten niet vermeld in bijlage I, die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu;

(b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat gedurende een milieubesluitvormings[1]procedure, het betrokken publiek geïnformeerd wordt op een adequate en doeltreffende manier, binnen de gestelde termijn en bij ingang van de procedure over de zaken vermeld in **paragraaf 2**;

(c) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen van de inspraakprocedures de vereisten in **paragraaf 3** respecteren;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er vroegtijdige inspraak is;

(e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om potentiële aanvragers aan te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen;

(f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

i) de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek alle informatie verschaffen die relevant is voor de in artikel 6 bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure;

ii) in het bijzonder, de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek de in deze paragraaf opgesomde informatie verschaffen;

(g) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat inspraakprocedures het publiek de mogelijkheid bieden om opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit;

(h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat in het besluit naar behoren rekening gehouden wordt met het resultaat van de inspraak;

(i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om te waarborgen dat het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures;

(j) Met betrekking tot **paragraaf 10**, maatregelen genomen om te waarborgen dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in paragraaf 1 bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van paragrafen 2 t.e.m. 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, als daar reden toe is;

(k) Met betrekking tot **paragraaf 11**, maatregelen genomen om de bepalingen in artikel 6 toe te passen op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PARTICIPATIE BIJ SPECIFIEKE ACTIVITEITEN

OVD: Decreet van 25.04.2014 betreffende de omgevingsvergunning (B.S., 23.10.2014), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) van 15.05.2009 (B.S., 20.08.2009), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Besluit van de Vlaamse Regering van 13.02.2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en provinciale projecten (B.S., 04.03.2015)

Omgevingsvergunningsbesluit: Besluit van de Vlaamse Regering van 27.11.2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (B.S., 23.02.2016), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Decreet van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (B.S., 03.06.1995) (DABM), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#)), titel IV: milieueffect- en veiligheidsrapportage

Besluit van de Vlaamse Regering van 10.12.2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (B.S., 17.02.2005), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Besluit van de Vlaamse Regering van 12.10.2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's (B.S., 07.11.2007), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Besluit van de Vlaamse Regering van 17.02.2017 betreffende nadere regels voor de milieueffectrapportage over projecten en voor de omgevingsveiligheidsrapportage (B.S., 30.03.2017), gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Decreet van 25.04.2014 betreffende complexe projecten (B.S., 27.08.2014), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Besluit van de Vlaamse Regering van 12.12.2014 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten (B.S., 21.01.2015), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#)).

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 6 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

i) In het Vlaamse Gewest bestaat sinds 2018 een vergunningenstelsel dat verschillende vroegere vergunningenstelsels groepeerd: de bouwvergunning, de milieuvergunning, de kleinhandelsvergunning en de vergunning om vegetatie te wijzigen. Deze worden gegroepeerd in de omgevingsvergunning.

Een omgevingsvergunning is noodzakelijk voor het exploiteren of veranderen van hinderlijke inrichtingen klasse 1 of 2. De hinderlijke inrichtingen zijn (en de indeling ervan in de drie klassen is) terug te vinden in Bijlage 1 bij Titel II VLAREM. Een omgevingsvergunning is eveneens nodig voor diverse activiteiten zoals: bouwen, ontbossen, vellen van hoogstammige bomen, aanmerkelijk wijzigen van het reliëf van de bodem, enzovoort.

In het kader van de veiligheidsrapportage wordt de openbaarheid van de omgevingsveiligheidsrapporten geregeld door titel IV van het DABM.

In het kader van de milieueffectrapportage voorziet titel IV van het DABM generieke procedures die eveneens nadere regels bevatten omtrent de openbaarheid. Zo is voor de generieke plan-MER-procedure een inspraakmogelijkheid van het publiek voorzien over de kennisgeving waarin o.a. de intenties van het voorgenomen plan of programma en de aanpak bij de opmaak van de plan-MER worden voorgesteld. Verder in de procedure wordt eveneens een inspraak procedure voorzien over het ontwerp van plan-MER.

Naast de generieke procedures werden voor specifieke plannen en programma's of projecten de MER-procedures geïntegreerd in de toepasselijke regelgeving. De geïntegreerde plan-MER procedures voor ruimtelijke uitvoeringsplannen worden geregeld in het decreet van 16 juli 2016 tot wijziging van de regelgeving voor ruimtelijke uitvoeringsplannen teneinde de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen te integreren.

Ook in de regelgeving complexe projecten werden nadere regels omtrent openbaarheid voorzien.

Sinds de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning werden de bepalingen omtrent milieueffectrapportage geïntegreerd in de omgevingsvergunningsprocedure en werd de openbaarheid afgestemd op de nadere regels hieromtrent bij de vergunningsprocedure. Voorafgaand aan deze procedure is een openbaar moment optioneel, tenzij ingeval van grensoverschrijdende effecten – dan vindt er tijdens het voortraject ook een consultatie plaats. Bovendien wordt het voortraject wel altijd gemeld op de website en kan het ook altijd samen de vraag tot openbaarheid worden ingekeken.

De Vlaamse regelgeving inzake omgevingsvergunningen voorziet in overlegmomenten (zie verder) en voorziet tevens voor bepaalde activiteiten en/of inrichtingen (met milieupact) in het kader van het besluitvormingsproces inspraak.

Hierbij is decretaal vastgelegd dat vergunningsaanvragen waarvoor een milieueffectrapport, een veiligheidsrapport of een passende beoordeling nodig is, aan inspraak wordt onderworpen (Bijlage 1 Besluit van de Vlaamse Regering van 10.12.2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage).

ii) De lijst van activiteiten is in het Vlaamse Gewest niet volledig identiek aan de lijst in bijlage I van het Verdrag van Aarhus. Bijlage 1 bij Titel II VLAREM bevat veel meer activiteiten en hanteert hierbij soms formuleringen of omschrijvingen die afwijken van de formuleringen of omschrijvingen die terug te vinden zijn in bijlage I van het Verdrag van Aarhus.

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

De door art. 6, paragraaf 2 beoogde informatie van het betrokken publiek met het oog op inspraak in besluiten over specifieke activiteiten, is op het niveau van het Vlaamse Gewest terug te vinden in de “openbaar onderzoek”-procedures zoals vervat in de regelgeving inzake de omgevingsvergunning.

Conform artikel 17 OVD en artikel 13 e.v. van het Omgevingsvergunningsbesluit moet in principe iedere aanvraag worden onderworpen aan een openbaar onderzoek. Zij volgen de “gewone procedure”. Enkel bepaalde aanvragen met geringere impact worden niet aan een openbaar onderzoek onderworpen. Zij volgen de “vereenvoudigde procedure”. Dit openbaar onderzoek impliceert dat de aanvraag gedurende dertig dagen ter inzage wordt gelegd op het gemeentehuis en dat dit wordt bekendgemaakt door aanplakking op de plaats van het project, door een publicatie op de website van de gemeente waar het voorwerp van de vergunningsaanvraag uitgevoerd zal worden en in geval de aanvraag een project-MER of een OVR omvat of betrekking heeft op de exploitatie van een inrichting of activiteit met een GPBV-installatie, bijkomend in ten minste één dag-of weekblad met minstens regionaal karakter.

Indien de aanvraag een ingedeelde inrichting of activiteit betreft van de eerste klasse, worden bovendien alle eigenaars binnen een straal van honderd meter rond de inrichting schriftelijk in kennis gesteld van de vergunningsaanvraag. Bij de meeste andere aanvragen voor de exploitatie van een vergunningsplichtige inrichting of activiteit worden de rechtstreekse aanpalende eigenaars aangeschreven. Het openbaar onderzoek wordt steeds aangekondigd op een voor bekendmakingen geëigende en opvallende plaats op de website van de gemeente, alsook op de plaats van het project zelf.

Voor inrichtingen van klasse 1 waarvoor een milieu-effectrapport of een veiligheidsrapport wordt vereist, moet in het kader van het openbaar onderzoek over de vergunningsaanvraag tenminste één informatievergadering worden georganiseerd. De openbaarheid handelt ook over de inhoud van het project-MER of veiligheidsrapport.

Wat betreft de vereiste inhoud van deze bekendmakingen kan deze als volgt worden samengevat (zie art. 18 e.v. Omgevingsvergunningsbesluit). Zo moet onder meer het onderwerp van de aanvraag erin vermeld worden, samen met een korte omschrijving van het voorwerp van de aanvraag. Daarnaast moet bekend gemaakt worden waar het dossier gedurende de periode van de bekendmaking kan worden ingezien. Ook de mogelijkheid moet vermeld worden om bezwaren en opmerkingen over te maken aan het gemeentebestuur, hetzij via het 'inzageloket' (voorheen: omgevingsloket), hetzij via gewone brief. Desgevallend moeten ook plaats en tijdstip van de informatievergadering worden meegedeeld.

Hoewel dit niet wettelijk verplicht is, heeft de Vlaamse overheid op 22 mei 2023 het 'inzageloket' (voorheen het 'omgevingsloket') (<https://omgevingsloketinzage.omgeving.vlaanderen.be/>) uitgerold dat publieke digitale inzage gedurende het openbaar onderzoek, alsook gedurende de beroepstermijn toelaat. Het huidige omgevingsloket is de tool waarmee de aanvrager een dossier kan samenstellen en indienen en waarmee de vergunningsprocedure of meldingsprocedure digitaal kan worden afgehandeld. Het omgevingsloket bood ook reeds de mogelijkheid om stukken van vergunningsdossier in te kijken, met uitzondering van auteursrechtelijk beschermde informatie. Deze mogelijkheid bestond al, hoewel het niet de initiële bedoeling was van het omgevingsloket gezien de wettelijk voorgeschreven mogelijkheid van inzage in een aanvraag tijdens het openbaar onderzoek en de beroepsperiode op het gemeentehuis. Via het inzageloket kunnen openbare onderzoeken, te inzage gelegde beslissingen en aktenames geraadpleegd worden.

(c) Met betrekking tot paragraaf 3

Het openbaar onderzoek over de omgevingsvergunningsaanvraag duurt minstens dertig dagen.

Tijdens deze periode ligt de voorziene informatie ter inzage voor het publiek dat dan bezwaren of opmerkingen kan uiten.

Via het inzageloket (voorheen: het omgevingsloket) is het mogelijk om bezwaren digitaal in te dienen.

(d) Met betrekking tot paragraaf 4

Milieu-effectrapportage

In het kader van de milieu-effectrapportage is de openbaarheid van milieu-effectrapporten over voorgenomen plannen, programma's en projecten gekoppeld aan de inspraakmogelijkheid van het betrokken publiek. In geval van milieu-effectrapportage voor plannen en programma's (generiek spoor) is inspraak mogelijk in de fase van kennisgeving (scope van de rapportage), als in de fase van goedkeuring (ontwerpen van plan en rapport). In ieder geval krijgt het publiek alvast voor MER-plichtige plannen de kans tot een participatie in een vroeg stadium en wanneer er nog alternatieven mogelijk zijn.

Voor MER-plichtige projecten is inspraak van het publiek mogelijk tijdens de behandeling van de vergunningsaanvraag. Optioneel kan ook een openbaar moment voorzien worden in het voortraject voorafgaand de vergunningsaanvraag.

In het geïntegreerd planningsproces voor de opmaak van RUP's worden eveneens inspraakmogelijkheden voorzien in een scopingfase en bij de verdere uitwerking van het ontwerp van RUP en van plan-MER.

Veiligheidsrapportage

In het kader van de ruimtelijke veiligheidsrapportage is de openbaarheid van de ruimtelijke veiligheidsrapporten over voorgenomen plannen, programma's en projecten gekoppeld aan de inspraakmomenten tijdens de opmaak van het RUP.

Voor wat de projecten betreft die de procedure conform de regelgeving complexe projecten volgen, geldt er een gelijkaardige openbaarheid.

Omgevingsvergunningen

Het openbaar onderzoek begint binnen 10 dagen nadat de aanvraag ontvankelijk en volledig is verklaard (zie art. 161 Omgevingsvergunningsbesluit). Dit is een vroeg stadium. De inspraak is nuttig en er kan ten volle rekening mee worden gehouden.

Bovendien moet de beslissing over de vergunningsaanvraag in voorkomend geval, een verwijzing naar de aard van de standpunten, opmerkingen en bezwaren die zijn ingediend tijdens het openbaar onderzoek in de aanleg in kwestie omvatten, en de wijze waarop daarmee werd omgegaan (art. 48 Omgevingsvergunningsbesluit).

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

In het kader van de kennisgevingsfase van de milieueffectrapportage-proces biedt de openbaarheid van het kennisgevingsdossier het betrokken publiek inspraakmogelijkheden.

De daaruit ontstane wisselwerking geeft een potentieel zicht op het betrokken publiek en biedt de initiatiefnemer de kans in een vroege fase de project-objectieven te verduidelijken. Voor wat de projecten betreft die de procedure conform de regelgeving complexe projecten volgen, gelden er gelijkaardige inspraakmogelijkheden.

Daarnaast is er voorafgaand aan het vergunningsverleningsproces de mogelijkheid van informeel vooroverleg, zowel met de bevoegde overheid als adviesinstanties.

Ook kan een initiatiefnemer ter voorbereiding van een vergunningsaanvraag, als een realistische projectstudie voorhanden is, de bevoegde overheid, verzoeken een projectvergadering te organiseren met de adviesinstanties. Deze projectvergadering beoogt de procedurele afstemming tussen de betrokken overheden en de bespreking van de eventueel nodig of nuttig geachte projectbijsturingen. De overheid kan op eigen initiatief of op verzoek van de initiatiefnemer, derde belanghebbenden uitnodigen op een projectvergadering.

(f) Met betrekking tot paragraaf 6

(i) + (ii)

Op basis van het OVD, Omgevingsvergunningsbesluit en het DABM wordt van bepaalde voorgestelde inrichtingen geëist om samen met de omgevingsvergunningsaanvraag ook een milieueffectrapport in te dienen.

Art. 4.3.7 van het DABM stelt als inhoud van een milieueffectrapport o.m. volgende gegevens voorop: een beschrijving van de krachtlijnen van het project, met name van de fysische kenmerken van het project, een beschrijving van de voornaamste kenmerken van de constructie- of productieprocessen en een prognose van de verwachte emissies en residuen. Vervolgens een schets van de voornaamste alternatieven voor het project; een beschrijving van de waarschijnlijke belangrijke milieugevolgen voor de mens en het leefmilieu; in

voorkomend geval een beschrijving van de waarschijnlijke significante milieueffecten van het voorgesteld project op het grondgebied van een naburige lidstaat van de Europese Unie of op het grondgebied van een ander gewest (art. 4.3.4); een beschrijving van de beoogde maatregelen om belangrijke milieu-effecten van het project te vermijden, te beperken te verhelpen of te compenseren; en een niet-technische samenvatting.

Derden kunnen op het gemeentehuis kosteloos de inhoud van de documenten inzien over in de gemeente geëxploiteerde inrichtingen of activiteiten die reeds vergund zijn (meldingen van 3de klasse inrichtingen, vergunningsaanvragen en beslissingen hierover, aktenamen van mededelingen kleine veranderingen ...). De documenten kunnen worden ingezien zonder dat enig belang aangetoond moet worden.

Tijdens het openbaar onderzoek kan het volledige dossier kosteloos worden ingekeken op de gemeente, zonder dat enig belang moet worden aangetoond.

Ook worden tijdens het openbaar onderzoek de ontvangen adviezen van adviesinstanties ter inzage gelegd, voor zover de overheid waarbij het dossier ter inzage ligt, de dag voor de begindatum van het openbaar onderzoek over deze documenten beschikt (art. 24 Omgevingsvergunningsbesluit).

Het inzageloket (<https://omgevingsloketinzage.omgeving.vlaanderen.be/>) laat publieke digitale inzage toe in zowel lopende als besliste dossiers (tijdens het openbaar onderzoek en tijdens de beroepstermijn).

(g) Met betrekking tot paragraaf 7

Milieueffectrapportage

Er bestaan reactiemogelijkheden (zie hierboven) in zowel de generieke als geïntegreerde procedures voor milieueffectrapportage bij plannen en programma's of projecten.

Omgevingsvergunningen

Conform de wetgeving kan iedereen gedurende de voorziene periode van dertig dagen bezwaren en opmerkingen aan het college van burgemeester en schepenen richten.

Als een informatievergadering moet worden gehouden (art. 25 Omgevingsvergunningsbesluit), kan het publiek op deze vergadering vragen stellen.

(h) Met betrekking tot paragraaf 8

Algemene motiveringsplicht overeenkomstig de wet van 29.07.1981 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen.

Milieueffectrapportage

Art. 4.1.7. DABM bevat een bijzondere motiveringsverplichting op basis waarvan de besluitvorming over projecten, plannen of programma's moet rekening houden met de resultaten van de daartoe opgemaakte milieueffectrapporten.

Zij motiveert elke beslissing over de voorgenomen actie in het bijzonder op volgende punten:

- de keuze voor de voorgenomen actie, een bepaald alternatief of bepaalde deelalternatieven, behalve dan voor wat het omgevingsveiligheidsrapport betreft;
- de aanvaardbaarheid van te verwachten of mogelijke gevolgen voor mens of milieu van het gekozen alternatief;
- de in het rapport of de rapporten voorgestelde maatregelen.

Omgevingsvergunningen.

Conform artikel 48, §1, 6° Omgevingsvergunningsbesluit moet de vergunningsbeslissing het volgende bevatten: "6° in voorkomend geval, een verwijzing naar de aard van de

standpunten, opmerkingen en bezwaren die zijn ingediend tijdens het openbaar onderzoek in de aanleg in kwestie, en de wijze waarop daarmee werd omgegaan;”

(i) Met betrekking tot paragraaf 9

Milieueffectrapportage

Conform artikel 12, §2 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 12.10.2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's zorgt de initiatiefnemer ervoor dat het ontwerp van plan of programma samen met het ontwerp van plan-MER en de beslissing tevens door het publiek kunnen worden geraadpleegd. Deze documenten kunnen worden geraadpleegd via de internetsite van de bevoegde administratie, in voorkomend geval de internetsite van de initiatiefnemer, en bij de betrokken gemeente of gemeenten en in voorkomend geval op hun internetsite.

Omgevingsvergunningen

Artikelen 55 tot en met 64 van het Omgevingsvergunningsbesluit regelen in detail de bekendmaking van beslissingen over omgevingsvergunningsaanvragen.

De beslissing over een omgevingsvergunning wordt bekendgemaakt door :

1° in voorkomend geval, de aanplakking van een affiche op de plaats waar het voorwerp van de vergunningsaanvraag uitgevoerd zal worden, conform artikel 59 Omgevingsvergunningsbesluit;

2° de publicatie op de website van de gemeente waar het voorwerp van de vergunningsaanvraag uitgevoerd zal worden, conform artikel 60 Omgevingsvergunningsbesluit;

3° in voorkomend geval, de publicatie in een dag- of weekblad, conform artikel 61 Omgevingsvergunningsbesluit;

4° in voorkomend geval, de individuele kennisgeving, conform artikel 62 Omgevingsvergunningsbesluit;

5° de analoge of digitale terinzagelegging van de beslissing in het gemeentehuis van de gemeente waar het voorwerp van de vergunningsaanvraag uitgevoerd zal worden, conform artikel 63 Omgevingsvergunningsbesluit.

(j) Met betrekking tot paragraaf 10

Omgevingsvergunningen

Een wijziging of aanvulling van de vergunningsvoorwaarden is vastgelegd in artikel 82 en 82/1 van het OVD. Dezelfde procedure als bij de oorspronkelijke aanvraag moet worden gevolgd. Dit waarborgt de naleving van de vorige punten van het artikel 6.

Ook een bijstelling van het voorwerp of de duur van de omgevingsvergunning wat betreft de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit is onderworpen aan de gewone vergunningsprocedure (met openbaar onderzoek) (art. 83 OVD).

(k) Met betrekking tot paragraaf 11

Niet meer van toepassing door het Almaty-amendement

XVI. Obstacles encountered in the implementation of article 6

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 6.

Antwoord:

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

Een globale regeling inzake de aanmoediging van het contact tussen potentiële aanvragers en het betrokken publiek is op dit ogenblik nog niet aanwezig in de Vlaamse wetgeving. In het Vlaamse Gewest wordt/worden (de) formele participatieprocedure(s) niet door de aanvrager zelf maar wel door de instanties geleid.

De vraag kan gesteld worden of een implementatie wel wenselijk of noodzakelijk is. Alhoewel moeilijk kan betwist worden dat een formele implementatie heel wat voordelen zou bieden, kan niet ontkend worden dat formalisatie de procedure niet zal vereenvoudigen. Bovendien lijkt de meerwaarde ten aanzien van de huidige werkwijze in het Vlaamse Gewest eerder van beperkte omvang te zijn.

XVII. Further information on the practical application of the provisions of article 6

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6, bv. bestaan er statistieken of andere informatie over inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten, of over besluiten die de bepalingen van dit artikel niet toepassen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden?

Antwoord:

(Nationale defensie is een federale bevoegdheid.)

XVIII. Website addresses relevant to the implementation of article 6

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar.

<https://www.vlaanderen.be/omgevingsvergunning>

<http://navigator.emis.vito.be/>

XIX. Practical and/or other provisions made for the public to participate during the preparation of plans and programmes relating to the environment pursuant to article 7

Noteer de passende praktische en/of andere bepalingen genomen voor inspraak voor het publiek tijdens de voorbereiding van plannen en programma's die betrekking hebben op het milieu. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PARTICIPATIE BIJ PLANNEN EN PROGRAMMA'S

In het Vlaamse milieubeleid bestaat een breed gamma aan 'plannen en programma's' die betrekking hebben op het milieu.

De door het Vlaams parlement decretaal voorziene plannen zijn o.a.:

- de preventieplannen en de sectorale uitvoeringsplannen ingevolge het Decreet van 23.12.2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (B.S., 28.02.2012);
- het natuurbeleidsplan en de natuurrichtplannen ingevolge het Decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (B.S., 10.01.1998);
- de waterbeheerplannen ingevolge het decreet van 18.07.2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (B.S., 18.12.2018, err. B.S., 18.07.2019) (voor een meer gedetailleerde toelichting zie hierna onder punt IV).

Naast deze instrumenten bestaat nog een breder waaier aan gewestelijke "plannen en programma's", vb. emissiereductieplannen, saneringsplannen, Voor elk van deze instrumenten streeft de overheid naar een betrokkenheid, op zijn minst van de direct gevatte doelgroepen en andere actoren.

Wanneer een plan of programma wettelijk moet worden onderworpen aan een milieueffectbeoordeling, heeft het publiek een in de wetgeving opgenomen recht om geraadpleegd te worden over het voorstel van scoping (artikel 4.2.8 § 3 en § 5 DABM; artikel 2.2.7 § 2 VCRO, artikel 2.2.12 § 2 VCRO, artikel 2.2.18 § 2 VCRO; artikel 8 § 2 Decreet Complexe Projecten) over het ontwerp van milieueffectenrapport en over het ontwerp van plan (artikel 4.2.11 DABM; artikel 2.2.10 VCRO, artikel 2.2.15 VCRO, artikel 2.2.21 VCRO; artikel 15 Decreet Complexe Projecten).

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

De Vlaamse overheid onderhoudt een uitgebreid advies- en overlegstelsel dat systematisch bij beleidsontwikkelingen betrokken wordt, en waarlangs de stem van een aanzienlijk deel van de belanghebbenden gehoord wordt. Zie bv. Bijlage bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's of het besluit van de Vlaamse Regering van 11 mei 2001 tot aanwijzing van de instellingen en administraties die adviseren over voorontwerpen van ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Een adequate en evenwichtige samenstelling van de advies- en overlegorganen is voorzien in de regelgeving.

Voor de recentere plannen is er eveneens voorzien in een vroege participatieperiode/inspraakperiode. Wanneer een plan, programma of beleidsontwikkeling het voorwerp uitmaakt van een openbaar onderzoek bestaan er geen restricties t.a.v. 'het publiek' dat daarbij gemachtigd is om in te spreken. Een formele 'aanwijzing' van dergelijk publiek is dan derhalve overbodig.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 7 VERDRAG VAN AARHUS

De hogergenoemde decretale plannen en programma's hebben gedetailleerde inspraakvoorzieningen. Bij wijze van voorbeeld over de inspraakbepalingen volgt op het einde van deze sectie detailinformatie over de plannen in het kader van het integraal waterbeleid.

Bij de sectorale uitvoeringsplannen in het afvalstoffenbeleid bestaat een sterk ingeburgerde praktijk van betrokkenheid van andere overheden en andere actoren (vnl. sectoren betrokken in de keten van de afvalstof, maar ook andere organisaties).

De Europese Richtlijn 2003/35/EG heeft de Vlaamse overheid aangezet tot een doorlichting van de inspraakbepalingen bij de diverse plannen en programma's met het oog op hun verbetering. De werking van uitvoeringsgerichte plannen, programma's en sommige projecten voorziet vaak in de installatie van een adviserend orgaan waarin de uitvoeringsmodaliteiten kunnen worden besproken tussen de overheden en de diverse belanghebbende sectoren.

Ruimtelijke planning

De ruimtelijke planning in Vlaanderen heeft twee getrapte planningsniveaus: de structuurplanning die vervangen wordt door beleidsplanning ruimte; de ruimtelijke uitvoeringsplanning. Deze twee soorten ruimtelijke plannen gebeuren op de drie bestuursniveaus: gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk, elk voor hun bevoegdheid. De ruimtelijke beleidsplanning omvat een ruimtelijke strategische visie en minstens een ruimtelijk beleidskader. De beide planningsniveaus, beleidsplanning ruimte en ruimtelijke uitvoeringsplanning hebben vergelijkbare vormen van inspraak, waarbij er vroege participatie of inspraak gebeurt en informatie wordt gegeven en daarna het ontwerp van ruimtelijk plan wordt onderworpen aan een openbaar onderzoek, vooraleer het definitief wordt vastgesteld.

Daarenboven is de ruimtelijke uitvoeringsplanning, zowel op gewestelijk, provinciaal als gemeentelijk niveau onderworpen aan de milieueffectrapportage voor plannen en programma's, o.a. omdat RUP's het kader vormen voor de vergunningsverlening. Voor RUP's (op de drie bestuursniveaus) wordt reeds in een vroege fase een inspraakmoment voorzien, namelijk na de opmaak van een startnota die o.a. een beschrijving omvat van het voorgenomen en de mogelijke effecten op milieu of natuur. Die nota wordt immers voorgelegd aan de adviesorganen en aan het publiek. Naast die nota wordt ook een procesnota opgemaakt waarin onder meer verduidelijkt wordt hoe de verdere inspraak tijdens het proces zal verlopen. Wanneer aanzienlijke milieueffecten kunnen worden voorkomen wordt een milieueffectrapport opgemaakt.

Integraal waterbeleid.

Het decreet van 18.07.2003 betreffende het integraal waterbeleid gecoördineerd op 15 juni 2018 (B.S., 18.12.2018) hecht veel belang aan inspraak van de burger in het te voeren waterbeleid. Dit komt in het bijzonder op twee manieren tot uiting. Ten eerste verheft art. 1.2.3, 8° van het decreet - en dit voor het eerst in de Vlaamse milieureggeving - uitdrukkelijk het zogenaamde *participatiebeginsel* als een milieubeginsel. Op grond hiervan moeten alle Vlaamse openbare besturen, alle diensten en agentschappen die

verantwoordelijkheid dragen over het integraal waterbeleid aan de burgers *vroeg, tijdig en doeltreffend* inspraak verlenen bij de voorbereiding, vaststelling, uitvoering, opvolging en evaluatie van het integraal waterbeleid. Belangrijk hierbij om te vermelden is enerzijds dat het participatiebeginsel zijn oorsprong vindt in en refereert naar het Verdrag van Aarhus (zie de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid, *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2002-2003, nr. 1730/1, blz. 21), anderzijds dat het een imperatieve verplichting inhoudt voor alle instanties om de burgers actief te betrekken niet alleen bij de voorbereiding en de vaststelling van het integraal waterbeleid (via de waterbeheerplanning), doch ook bij de concrete uitvoering ervan op het terrein.

Ten tweede werkt het Decreet Integraal Waterbeleid een gedetailleerde inspraakregeling uit op elk niveau van de waterbeheerplanning (stroomgebied- en bekkenniveau).

(1) Raadpleging van de bevolking en van de maatschappelijke doelgroepen

De maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek die het Decreet Integraal Waterbeleid oplegt, zijn voor een stuk gebaseerd op de procedure die het DABM heeft uitgeschreven voor het gewestelijk milieubeleidsplan. Om een actieve betrokkenheid van en raadpleging door de bevolking mogelijk te maken, moeten de ontwerpwaterbeheerplannen en een aantal voorbereidende documenten gedurende zes maanden op de gemeenten ter inzage liggen. Gedurende die periode kan iedereen bij het gemeentebestuur schriftelijke opmerkingen maken met betrekking tot de documenten die ter inzage liggen (art. 1.6.2.5., §1-2 Decreet Integraal Waterbeleid). Opmerkingen kunnen ook digitaal ingediend worden, rechtstreeks bij de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid. Tezelfdertijd bezorgen de instanties die de ontwerpplannen hebben opgesteld deze ontwerpen voor advies aan een aantal institutionele maatschappelijke doelgroepen (Mina-Raad, SERV, SALV (Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij) en de bekkenraden). Die krijgen ruimschoots de tijd (zes maanden) om deze ontwerpen te bestuderen en daarover advies uit te brengen (art. 1.6.2.5, §3 Decreet Integraal Waterbeleid). De bepalingen met betrekking tot de bekendmaking van het openbaar onderzoek (bv. de wijze waarop het openbaar onderzoek wordt aangekondigd, de inhoud van die aankondiging, de organisatie van informatievergaderingen) werden in het Decreet Integraal Waterbeleid bij het Decreet van 19.07.2013 tot wijziging van diverse bepalingen van het Decreet van 18.07.2003 betreffende het integraal waterbeleid geschrapt. Dit maakt het mogelijk om de bekendmaking soepeler en meer ‘op maat’ van de doelgroepen in te vullen, onder andere door gebruik te maken van digitale media.

De Memorie van Toelichting bij het bij het wijzigingsdecreet van 19.07.2013 zegt in dit verband: “*Uiteraard zal die bekendmaking tijdig en doeltreffend gebeuren overeenkomstig het participatiebeginsel uit artikel 6,8° (huidig artikel 1.2.3, 8° van het decreet) van het decreet.*”

Hoe belangrijk inspraak voor de burger ook is, toch moet een overmatige bevraging van de bevolking en belangengroepen best worden vermeden. In het oorspronkelijk Decreet Integraal Waterbeleid werd al maximaal gestreefd naar een koppeling in de tijd tussen de formele procedures voor inzage en inspraak van de stroomgebiedbeheerplannen, overstromingsrisicobeheerplannen en die van de bekkenbeheerplannen. De overstromingsrisicobeheerplannen maken integraal deel uit van de stroomgebiedbeheerplannen. Het gewijzigde decreet gaat hierin nog een stap verder. Zo worden de bekken- een deelbekkenbeheerplannen in de stroomgebiedbeheerplannen geïntegreerd als bekkenspecifieke delen. De waterbeheerplannen op alle niveaus gaan dus gelijktijdig in openbaar onderzoek. Ook bij de voorbereidende documenten voor de waterbeleidsnota worden de inspraakprocedures maximaal geclusterd.

(2) Procedure na afloop van het openbaar onderzoek

Na afloop van het openbaar onderzoek sturen de instanties alle door hen ontvangen schriftelijke opmerkingen door naar de instanties die verantwoordelijk zijn voor de opstelling van de waterbeheerplannen (met name de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid,

bekkensecretariaten). Die onderzoeken alle binnengekomen opmerkingen en adviezen, stemmen de diverse waterbeheerplannen onderling op mekaar af, maken een definitief ontwerpplan op en leggen het ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Heeft de Vlaamse regering het ontwerp van waterbeheerplan definitief vastgesteld, dan stelt ze alle betrokken instanties (gemeenten, provincies ...) hiervan in kennis. Tenslotte worden de goedgekeurde waterbeheerplannen bij uittreksel gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* en door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid digitaal beschikbaar gesteld.

XX. Opportunities for public participation in the preparation of policies relating to the environment provided pursuant to article 7

Verklaar welke inspraakmogelijkheden er zijn tijdens de voorbereiding van het beleid dat betrekking heeft op het milieu.

Antwoord:

De waterbeleidsnota, de sectorale afvalstoffenplannen zijn voorbeelden van instrumenten die een “plan” worden genoemd, maar die een globale beleidsvisie over meerdere jaren omvatten. In die zin kunnen deze figuren even zeer als een “beleid”(- instrument) worden beschouwd. Het ruimtelijk structuurplan die opgevolgd wordt door het ruimtelijk beleidsplan (momenteel zitten we in een overgangsfase) zijn plannen die te maken hebben met het te volgen beleid.

XXI. Obstacles encountered in the implementation of article 7

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van artikel 7.

XXII. Further information on the practical application of the provisions of article 7

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak in besluiten over specifieke activiteiten (= plannen en programmas's) in artikel 7.

Antwoord:

XXIII. Website addresses relevant to the implementation of article 7

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar.

<http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen>

<https://www.omgeving.vlaanderen.be/nl>

<https://inspraak.omgeving.vlaanderen.be/>

<https://grups.omgeving.vlaanderen.be/>

<https://omgeving.vlaanderen.be/nl/omgevingsvergunning/milieueffectrapportage/plan-mer>

XXIV. Efforts made to promote public participation during the preparation of regulations and rules that may have a significant effect on the environment pursuant to article 8

Beschrijf welke inspanningen er gedaan worden om doeltreffende inspraak te bevorderen tijdens de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelgevingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Beschrijf, voor zover passend, de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PARTICIPATIE BIJ ONTWERPREGELGEVING

De belangrijkste regelgeving inzake de participatie bij ontwerpregelgeving door het adviesstelsel is vervat in de volgende decreten:

Decreet van 07.05.2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (B.S., 25.08.2004), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Decreet van 26.04.2024 tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten (B.S., 19.06.2024)

Decreet van 30.04.2004 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel "Strategische adviesraad" en tot wijziging van diverse andere decreten (B.S., 08.06.2004), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#)).

Artikel III.94, §2 BD

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 8 VERDRAG VAN AARHUS

Consultaties over ontwerpen van regelgeving verlopen voornamelijk via het georganiseerde adviesstelsel van het Vlaamse Parlement en de Vlaamse Regering. Ontwerpen van decreet en van strategische uitvoeringsbesluiten worden voor advies voorgelegd aan de Mina-Raad, de SERV, en de SARO (Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening). Daarin zijn vnl. maatschappelijke groeperingen en experts (vb. uit de academische wereld) vertegenwoordigd. De individuele burger is er niet rechtstreeks bij betrokken. De adviesraden spannen zich wel in om voor belangrijke onderwerpen, bij de onderbouwing van hun

adviezen informatie op te doen over wat er leeft buiten de eigen kring, bijvoorbeeld door hoorzittingen te organiseren.

In het Bestuursdecreet (art.II.8) is voortaan een consultatieportaal ingeschreven.

Als de Vlaamse Regering de inspraak van burgers wil verzekeren bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van haar beleid, informeert ze daarover minstens via het consultatieportaal op de centrale website van de Vlaamse overheid.

Dit artikel kadert in de evolutie naar een open actieve beleidsvoering en verankert het principe van een centraal consultatieplatform. Het gaat hier om consultatie over visienota's, conceptnota's, groen- en witboeken en over belangrijke voorontwerpen van decreet en ontwerpen van uitvoeringsbesluiten (via "notice en comment" maar ook over initiatieven van andere overheden met impact op Vlaamse bevoegdheden (bijv. EU) of eventueel over evaluatie van belangrijke bestaande decreten of besluiten.

Consultatie en participatie moeten maatwerk zijn. Dit artikel legt dus geen verplichting op om te consulteren. Het behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering of de ministers om te beslissen of consultatie nuttig is in het besluitvormingsproces over een bepaald beleidsinitiatief.

De bepaling betekent dat als consultatie nuttig wordt geacht, het de bedoeling is dat participatie voor iedereen gemakkelijk toegankelijk moet worden gemaakt door een centraal consultatieplatform te voorzien. De bepaling impliceert ook dat de resultaten van de consultatie transparant moeten zijn. Principes over kwaliteitsvolle consultatie en feedback over resultaten kunnen door de Vlaamse Regering (bij omzendbrief) worden vastgelegd. Daarbij kan gedacht worden aan een verplichting om in de nota aan de Vlaamse Regering (voor ontwerpen van besluit) of in de memorie van toelichting (voor voorontwerpen van decreet) aan te geven welk gevolg aan de consultatie werd gegeven.

Dit consultatieportaal voor de gehele Vlaamse overheid is momenteel nog niet operationeel.

Op provinciaal en gemeentelijk niveau is inspraak enkel mogelijk via de provinciale, resp. gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur en de provinciale, resp. gemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening tijdens de voorbereiding van uitvoerende regelingen en/of algemeen toepasselijke wettelijk bindende normatieve instrumenten.

Naast advisering wordt er vaak ook overleg gepleegd tussen de milieuoverheid en de doelgroepen. Het voormalige project 'doelgroepenbeleid' is thans een permanente opdracht geworden van het departement Omgeving en optimaliseert de betrokkenheid van industrie, landbouw en consumenten bij het beleid.

Binnen de Vlaamse overheid en het beleidsdomein Omgeving zijn er een aantal goede voorbeelden van doorgedreven participatie van/met doelgroepen en burgers, onder meer bij het geactualiseerd Sigmaplan via een beleidsdomeinoverschrijdende stuurgroep, een klankbordgroep met de doelgroepen, diverse thematische werkgroepen met de doelgroepen en hoorzittingen voor de burgers. Een ander voorbeeld is de participatie met alle doelgroepen en alle betrokken administraties en overleg met lokale besturen en burgers bij de instandhoudingsdoelstellingen (Instandhoudingsdoelstellingen zijn de doelstellingen voor de instandhouding van de leefgebieden en van de habitats of populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten). Om het beleid rond het tegengaan van voedselverliezen vorm te geven, wordt nauw overleg gepleegd en samengewerkt met de ganse voedingssector en consumentenorganisaties. Deze samenwerking wordt vormgegeven door middel van een ketenroadmap voedselverlies 2015 – 2020.

Bij specifieke instrumenten van regelgeving is een expliciet systeem van inspraak en participatie ingesteld, zoals bijvoorbeeld in het Decreet van 15.06.1994 betreffende de milieubeleidsvereenkomsten, B.S., 08.07.1994). Dit systeem garandeert dat milieubeleidsvereenkomsten ook onderworpen worden aan verschillende externe toetsen.

Over de voorgestelde aanpassingen van algemene en sectorale milieuvorwaarden wordt een inspraakperiode voorzien van dertig dagen (artikel 5.4.4. DABM). Dezelfde termijn geldt ingeval van het openbaar onderzoek bij de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (art. 2.2.10. VCRO) en het openbaar onderzoek bij de opmaak van een stedenbouwkundige verordening (art. 2.3.2. VCRO).

XXV. Obstacles encountered in the implementation of article 8

*Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van artikel 8.*

Antwoord:

XXVI. Further information on the practical application of the provisions of article 8

*Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassingen van de bepalingen over publieke inspraak omvat in artikel 8.***

Antwoord:

XXVII. Website addresses relevant to the implementation of article 8

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar.

XXVIII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to justice in article 9

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot de rechter in artikel 9.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 9 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. Alsook in het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

i) eenieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie ingevolge artikel 4 niet behandeld werd in overeenstemming met de bepalingen van dat artikel, toegang heeft tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan;

ii) waar er een bepaling is voor zo een beroep bij een rechterlijke instantie, een dergelijk persoon tevens toegang heeft tot een bij wet ingestelde snelle procedure die kosteloos of niet duur is, voor heroverweging door een overheidsinstantie of toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie;

iii) eindbeslissingen ingevolge deze paragraaf bindend zijn voor de overheidsinstanties die de informatie bezit en de redengeving schriftelijk geschiedt, in ieder geval wanneer toegang tot informatie wordt geweigerd.

(b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat binnen het kader van haar nationale wetgeving, leden van het betrokken publiek die voldoen aan de criteria van **paragraaf 2** toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6,

(c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, leden van het publiek toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende milieu;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

i) de in paragraaf 1, 2 en 3 bedoelde procedures voorzien in passende en doeltreffende middelen;

ii) zulke procedures eveneens voldoen aan de (andere) vereisten van deze paragraaf.

(e) Met betrekking tot paragraaf 5, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan het publiek informatie wordt verstrekt over toegang tot bestuursrechtelijke en rechterlijke herzieningsprocedures.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE TOEGANG TOT DE RECHTER

Bestuursdecreet van 07.12.2018 (B.S., 19.12.2018, err. B.S., 11.01.2019), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Besluit van de Vlaamse Regering van 19.07.2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie (B.S., 05.11.2007), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#))

Decreet van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (B.S., 03.06.1995) (DABM), herhaaldelijk gewijzigd (zie [Codex Vlaanderen](#)), titel IV: milieueffect- en veiligheidsrapportage, art. 4.6.4 (MER/VR: Heroverwegingsmogelijkheden)

jurisdictionele mogelijkheden: zie federaal rapport (www.health.fgov.be)

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 9 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

(i) + (ii)

De informatiezoeker kan beroep instellen tegen elke beslissing van een overheidsinstantie inzake de toegang tot milieu-informatie of na het verstrijken van de termijn waarbinnen de beslissing moest worden genomen of in geval van een onwillige uitvoering van een beslissing (art. II.48, §1, 1° lid BD). Dit beroep wordt ingediend bij een administratieve beroepsinstantie die is samengesteld uit ambtenaren die door de Vlaamse regering worden aangewezen. Het beroep is gratis en moet schriftelijk worden ingediend, per brief, per webformulier of per e-mail binnen dertig kalenderdagen na het versturen van de beslissing of na het verstrijken van de uitvoeringstermijn.

De onafhankelijkheid van deze beroepsinstantie is wettelijk gewaarborgd (art. III.91 BD):

“De beroepsinstantie oefent zijn taak volledig onafhankelijk en neutraal uit. De leden van de beroepsinstantie:

1° worden beschermd tegen beïnvloeding of druk, in het bijzonder van personen die betrokken zijn bij het bestuursdocument waarop het beroep betrekking heeft;

2° beschikken over voldoende tijd om de beroepen te behandelen;

3° worden niet geëvalueerd op of tuchtrechtelijk vervolgd vanwege hun bevindingen in het onderzoek of hun oordeel over het beroep.”.

De procedure bij de beroepsinstantie is kosteloos.

Tegen de beslissing van de beroepsinstantie kan beroep tot schorsing of vernietiging ingesteld worden bij de Raad van State binnen een termijn van zestig dagen. Dit is een federale bevoegdheid. Zie federaal rapport. (<https://www.health.belgium.be/nl>)

(iii)

De beslissingen van de beroepsinstantie houdende inwilliging van een beroep zijn bindend voor de instantie tot wie ze zijn gericht. Art. II.50 §3 BD verplicht de overheidsinstantie die de informatie in haar bezit heeft of in een archief heeft neergelegd om de beslissing tot

inwilliging van het beroep zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de beslissing van de beroepsinstantie uit te voeren. Als de overheidsinstantie de beslissing van de beroepsinstantie niet tijdig heeft uitgevoerd, voert de beroepsinstantie de beslissing zelf zo snel mogelijk uit. De beroepsinstantie kan voor de lokale overheden een ambtenaar de opdracht geven om zich ter plaatse te begeven teneinde zelf de beslissing uit te voeren. Dit kan slechts na een schriftelijke waarschuwing.

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

Administratief beroep i.v.m. bepalingen van artikel 6

Wat de omgevingsvergunning betreft bestaat er overeenkomstig het OVD in eerste instantie een administratieve beroepsprocedure. Daarna zijn nog jurisdictionele beroepsmogelijkheden voorhanden.

Er kan tegen beslissingen in eerste aanleg van het college van burgemeester en schepenen beroep worden ingesteld bij de deputatie, en tegen beslissingen van de deputatie in eerste aanleg bij de Vlaamse Regering (Minister voor Omgeving). Dit beroep kan worden ingesteld door de aanvrager, door de leidende ambtenaar van de overheidsinstanties die advies verleenden, door het schepencollege (eerste klasse), en door het betrokken publiek.

Het administratief beroep heeft devolutieve werking in die zin dat de beroepsinstantie de vergunningsaanvraag in al zijn aspecten moet heronderzoeken.

Wanneer de voormelde administratieve beroepsmogelijkheden uitgeput zijn bestaan er jurisdictionele beroepsmogelijkheden bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

(c) Met betrekking tot paragraaf 3

Het betwisten, via bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures, van het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties dat strijdig is met de bepalingen van het nationale recht betreffende het milieu kan via diverse administratieve beroepsmogelijkheden:

- indienen van een klacht bij een ombudsdienst;
- willig beroep bij de overheid die de beslissing nam;
- hiërarchisch beroep bij de hogere overheid;
- georganiseerd beroep voorzien bij wet of decreet;
- beroep bij de toezichthoudende overheid.

en via diverse jurisdictionele beroepsmogelijkheden wanneer de voormelde administratieve beroepsmogelijkheden uitgeput zijn. Dit betreft een federale bevoegdheid (zie federaal rapport) (<https://www.health.belgium.be/nl>)

(d): Met betrekking tot paragraaf 4

i) Voor wat betreft de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur

Wanneer de beroepsinstantie het beroep inwilligt, staat zij de openbaarmaking toe (art. II.50, §2 BD). De gevatte overheidsinstantie voert de beslissing tot inwilliging zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de beslissing van de beroepsinstantie uit. Als de overheidsinstantie de beslissing niet heeft uitgevoerd binnen deze termijn, dan voert de beroepsinstantie zelf de beslissing zo spoedig mogelijk uit. Voor de lokale overheden kan de beroepsinstantie een ambtenaar gelasten zich ter plaatse te begeven om zelf de beslissing ten uitvoer te leggen, na een schriftelijke waarschuwing.

In het algemeen

Of de hiervoor vermelde administratieve en jurisdictionele herzieningsprocedures voorzien in “*passende*” en “*doeltreffende*” middelen, is vaak voorwerp van betwisting. Niettemin is een behoorlijke waaier van middelen, al naar gelang het geval, beschikbaar: het herstel in de oorspronkelijke toestand, een schadevergoeding, een gevangenisstraf, een geldboete, een bevel tot staken van een bepaalde handeling of activiteit, het uitvoeren van

aanpassingswerken, de eiser bevelen zelf het vonnis uit te voeren op kosten van de verweerder, een dwangsom opleggen per tijdseenheid dat het vonnis niet wordt nageleefd of per overtreding, enzovoort.

ii) Voor wat betreft de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur

De beroepsinstantie brengt haar beslissing schriftelijk, per brief, per webformulier of per e-mail binnen een termijn van dertig kalenderdagen ter kennis van de aanvrager en de betrokken overheidsinstantie. Deze termijn kan verlengd worden tot een termijn van vijfenveertig kalenderdagen als de toetsing van de aanvraag aan de uitzonderingsgronden moeilijk tijdig uit te voeren is (art. II.50, §1 BD).

De beslissingen van de beroepsinstantie zijn openbaar (art. 12, in fine van het besluit van de Vlaamse regering tot oprichting van de beroepsinstantie inzake de openbaarheid van bestuur) en worden gepubliceerd op het Internet (https://www.vlaanderen.be/publicaties?type.CONTAINS_ANY=beslissing%20Beroepsinstantie%20Openbaarheid%20van%20Bestuur&order_publicationdate=desc)

In het algemeen

Of de procedures zelf “billijk”, “snel” en “niet onevenredig kostbaar” zijn, is evenzeer vaak voorwerp van discussie. Normaliter zijn de beslissingen in het kader van voormelde herzieningsprocedures schriftelijk, openbaar en toegankelijk. Zie ook federaal rapport: (<https://www.health.belgium.be/nl>).

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

Bij elke beslissing of administratieve handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor de burger of een andere overheidsinstantie, moeten tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld, zoniet wordt de beslissing niet geldig ter kennis gebracht Bij ontstentenis van die vermelding, neemt de termijn voor het indienen van een beroep een aanvang vier maanden na kennisgeving van de beslissing, terwijl de normale beroepstermijn dertig kalenderdagen bedraagt (art. II.21, 48 en 69 BD).

Op die manier wordt elke rechtsonderhorige die in aanraking komt met dergelijke overheidsbeslissingen op de hoogte gebracht van de beroepsmogelijkheden, overeenkomstig met de door artikel 9, lid 5 Aarhusverdrag gevraagde waarborg.

Zie ook federaal rapport: (<https://www.health.belgium.be/nl>).

XXIX. Obstacles encountered in the implementation of article 9

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 9.

Antwoord:

Inzake art.9.1: zie onder 'obstacles' bij art. 4.

XXX. Further information on the practical application of the provisions of article 9

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot de rechter overeenkomstig artikel 9**, bv. zijn er statistieken beschikbaar over milieurechtspleging en zijn er bijstandsmechanismen om financiële of andere barrières voor toegang tot de rechter weg te nemen of te verminderen?

Antwoord:

XXXI. Website addresses relevant to the implementation of article 9

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar.

https://www.vlaanderen.be/publicaties?type=beslissing%20Beroepsinstantie%20Openbaarheid%20van%20Bestuur&order_publicationdate=desc
<https://www.dbrc.be/rechtspraak>

Artikels 10-22 zijn niet voor nationale implementatie.

XXXII. General comments on the Convention's objective

Geef aan, indien passend, hoe de implementatie van het Verdrag bijdraagt tot de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn.

Antwoord:

Zie federaal rapport: (<https://www.health.belgium.be/nl>)

XXXIII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on genetically modified organisms pursuant to article 6 bis and Annex I bis

Wat betreft de wetgevende, bestuursrechtelijke en andere maatregelen met het oog op de toepassing van de bepalingen van artikel 6 bis inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het milieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen, moet het volgende verduidelijkt worden:

(a) Wat betreft **paragraaf 1** van artikel 6bis en:

(i) **paragraaf 1** van bijlage I bis, de maatregelen die opgenomen werden in het regelgevingskader van de Partij, voor doeltreffende informatieverstrekking en inspraak bij het nemen van onder artikel 6 bis vallende besluiten;

(ii) **paragraaf 2** van bijlage I bis, de uitzonderingen, voorzien in het regelgevingskader van de Partij, op de in de bijlage I bis vastgestelde inspraakprocedure en de criteria op basis waarvan de uitzonderingen worden bepaald;

(iii) **paragraaf 3** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om op passende en effectieve wijze een samenvatting van de kennisgeving die is ingediend voor het verkrijgen van een vergunning voor de doelbewuste introductie in het milieu of het op de markt brengen van een GGO, alsook het beoordelingsrapport wanneer dit voorhanden is, aan het publiek ter beschikking te stellen;

(iv) **paragraaf 4** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de in deze paragraaf opgesomde informatie niet als vertrouwelijk wordt aangemerkt;

(v) **paragraaf 5** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om een transparante besluitvorming te waarborgen en om het publiek toegang te verschaffen tot de desbetreffende procedurele informatie. Deze informatie betreft o.a.:

a. de aard van de eventuele besluiten;

b. de voor de besluitvorming verantwoordelijke overheidsinstantie;

c. de overeenkomstig paragraaf 1 van bijlage 1 bis vastgestelde inspraakregelingen;

d. de overheidsinstantie waarvan relevante informatie verkregen kan worden;

e. de overheidsinstantie waarbij opmerkingen kunnen worden ingediend en de daartoe voorziene termijn;

(vi) **paragraaf 6** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de krachtens paragraaf 1 van bijlage 1 bis genomen maatregelen het publiek de mogelijkheid bieden om op elke passende wijze alle opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde doelbewuste introductie, inclusief het op de markt brengen;

(vii) **paragraaf 7** van de bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat er rekening gehouden wordt met de resultaten van de in paragraaf 1 bijlage I bis bedoelde inspraakprocedure;

(viii) **paragraaf 8** van de bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat wanneer een overheidsinstantie een onder deze bijlage vallend besluit heeft genomen, de tekst van dat besluit openbaar wordt gemaakt, samen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd.

(b) Wat betreft **paragraaf 2** van artikel 6 bis, de maatregelen die genomen zijn om zich ervan te vergewissen dat de eisen van bijlage 1 bis en de bepalingen van hun nationaal kader inzake bioveiligheid elkaar aanvullen en ondersteunen, met inachtneming van de doelstellingen van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid.

Antwoord:

Het Almaty-amendement werd in het Vlaamse Gewest goedgekeurd door het decreet van 19.12.2008, wat uiteindelijk leidde tot de internationale ratificatie door België op 17.06.2009.

Hoewel art. 6bis en Annex Ibis uitsluitend op federaal niveau zijn omgezet, zijn de gewesten betrokken bij de consultatieprocedure van de toelatingsprocedures van doelbewuste introductie van GGO's voor andere doeleinden dan in het in de handel brengen. Zie federaal rapport.

XXXIV. Obstacles encountered in the implementation of article 6 bis and annex I bis

*Beschrijf hieronder de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 6bis en bijlage I bis.*

Antwoord:

XXXV. Further information on the practical application of the provisions of article 6 bis and annex I bis

*Gelieve bijkomende informatie te verschaffen over de **concrete toepassing van de bepalingen van artikel 6bis inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het leefmilieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen**, zoals de statistieken en de andere beschikbare informatie inzake de inspraak van het publiek bij besluiten hierover of bij de besluiten die krachtens paragraaf 2 van bijlage I bis beschouwd worden als uitzonderingen op de inspraakprocedures zoals beschreven in deze bijlage.*

Antwoord:

XXXVI. Website addresses relevant to the implementation of article 6 bis

Desgevallend, nuttige websites geven, met name websites waar er informatie gevonden kan worden over de besluiten inzake genetisch gemanipuleerde organismen en hun verspreidingsgebied

Antwoord:

XXXVII. Follow-up on issues of compliance

Indien de Meeting of the Parties, na de overweging van een rapport en eventuele aanbevelingen van het Compliance Committee, op haar laatste zitting heeft besloten tot maatregelen betreffende de naleving van het Verdrag door uw land, gelieve dan aan te geven (a) welke maatregelen dat waren; en (b) welke specifieke acties uw land heeft ondernomen om de maatregelen uit te voeren teneinde naleving van het Verdrag te bereiken.

Gelieve kruisverwijzingen naar de relevante secties toe te voegen, waar relevant.

Antwoord:

Vlaamse overheid

Departement Omgeving

Afdeling Stafdiensten en Internationale werking (staf)

Sofie Thys

sofie.thys@vlaanderen.be

Brussel, 22/11/2024

Inspraakreactie toepassing Verdrag Aarhus Vlaanderen - Vlaams deelrapport

Geachte,

Hierbij willen Bond Beter Leefmilieu, Natuurpunt en Dryade onderstaande opmerkingen en voorstellen indienen bij het implementatierapport van het Verdrag van Aarhus in het Vlaamse Gewest.

Het Verdrag van Aarhus omvat globaal drie pijlers: toegang tot milieu-informatie, inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechtbank. In deze inspraakreactie volgen we deze drie pijlers.

1. Openbaarheid van bestuur

Publiek Omgevingsloket: het belang van een goede en klantvriendelijke werking

Sinds de invoering van de ééngemaakte omgevingsvergunning (vroeger: bouw- en milieuvergunning) in 2017, zet de Vlaamse overheid sterk in op de digitalisering voor het aanvragen en behandelen van vergunningsaanvragen. Het decreet voorzag daarbij ook verplicht in een publiek Omgevingsloket ([direct link](#)) langs waar belanghebbende derden de kans wordt geboden om voortaan hun bezwaren (n.a.v. openbaar onderzoek) en/of beroepen

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

Tweekerkenstraat 47, B-1000 Brussel

+32 2 282 17 20 • info@bblv.be

BTW BE 0416 114 756

BANK BE34 8939 4407 4490 • BIC VDSPBE91

(n.a.v. een beslissing) digitaal in te dienen.

Daarnaast bood het platform technisch ook de mogelijkheid om stukken van het dossier van de aanvrager en/of beslissingen van de vergunningverlenende overheid digitaal ter inzage te leggen van het publiek. Doch, onder het mom van privacy, auteursrechten en het ontbreken van een decretale verplichting, werden deze stukken veelal bewust niet opgeladen (denk daarbij bijvoorbeeld aan milieu-effectenrapporten, passende beoordelingen, verscherpte natuurtoetsen, ...). Daarop voerde menig belanghebbende terecht (een inbreuk op) de openbaarheid van bestuur aan. Desgevallend is de overheid ertoe gehouden om de gevraagde stukken binnen een termijn van 30 dagen te verstrekken. Maar door die termijn tot het uiterste te benutten, verstreek de tijd voor het indienen van bezwaren/beroepen en konden burgers hun rechten niet (ten volle) benutten. Ook kreeg de kritiek van de milieu- en natuurbeweging ter zake geen plaats binnen de evaluatie van het omgevingsvergunningendecreet eind 2021 waarvan de scope door de Vlaamse regering bewust zeer selectief werd gedefinieerd (zie [direct link](#), blz. 23). Deze was enkel gericht op het evalueren van het gemak en de snelheid van vergunnen (en niet op de vraag of er beter werd vergund, en dus zonder zich de vraag te stellen of de ecologische grenzen van de planeet nu beter worden bewaakt, en zonder aandacht te hebben voor inspraak en participatie zoals de werking van het Digitale Omgevingsloket).

Doch, na aanhoudende druk vanuit de milieu- en natuurbeweging werden in 2023, met de invoering van een nieuwe versie van het Publieke Omgevingsloket, deze problemen alsnog aangepakt en verholpen. Niettemin **wensen wij van onderhavige consultatie gebruik te maken om het belang van een goed werkend publiek Omgevingsloket nogmaals te onderlijnen**. Niet alleen creëert het een evenwichtig speelveld tussen aanvragers en belanghebbende derden, ook geldt het publiek loket als flankerende maatregel voor het feit dat het voorwerp van de inspraak/beroep sinds de invoering van de ééngemaakte vergunning inhoudelijk dubbel zo complex is geworden, en termijnen werden ingekort (bv. beroep voor milieuaspecten: van 60 naar 45 dagen). Meer zelfs: van een overheid die zich in het regeerakkoord jegens de Vlaming opstelt als een 'civil servant', mag worden verwacht dat zij aandacht heeft voor een klantvriendelijke werking van het publieke loket, ook voor de belanghebbende derde.

Op dit punt ligt er alleszins nog veel werk op de plank. Zo moet het mogelijk zijn om gericht te kunnen zoeken naar nieuwe dossiers in het loket (zowel op locatie als op onderwerp), of zelf een alert functie te voorzien waarbij derden automatisch bericht ontvangen bij een nieuw onderzoek of beslissing. Ook is het wenselijk dat dossiers en alle bijbehorende stukken (inclusief adviezen) toegankelijk blijven voor het publiek, ook na het einde van de bezwaar- en/of beroepstermijn en zelfs de beslissing.

Meldingsplichtige handelingen missen inspraak & participatie

Meldingsplichtige handelingen zijn zonder openbaar onderzoek en kennen ook geen

administratieve beroepsmogelijkheid ([link](#)), en zijn dus per definitie inspraak- en participatieloos. Bij problemen zijn belanghebbende derden genoodzaakt om zich onmiddellijk tot de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) te wenden. De stap naar de rechter is echter niet evident en in de praktijk een drempel (advocaat, rolrecht, enz.). Het weerhoudt vaak burgers om hun bezorgdheden op de tafel te leggen en finaal ook om ecologische grenzen van de planeet optimaal te bewaken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan voorwaarden die na een openbaar onderzoek (eerste aanleg) of na een beroepsprocedure (tweede aanleg) gekoppeld kunnen worden aan een vergunning.

BBL, Natuurpunt en Dryade vragen dan ook om deze bekommernis ten volle mee te nemen bij de herziening van de typologie “vergunningsplichtige-meldingsplichtige-vrijgestelde handelingen” zoals die vorige legislatuur reeds werd aangekondigd maar(nog) niet uitgevoerd.

Gebrekkige milieu-informatieverstrekking met betrekking tot water en mest

Een ander, zeer concreet punt van kritiek is dat milieu- en natuurbeweging geregeld een gebrek ondervinden aan inzage in verzamelstaten, effectief verbruik van grondwater, en mestbankaangiftes van landbouwers.

Bij wijze van voorbeeld:

- Bij aanvraag berekening teelten worden meestal hectaren akker-percelen opgegeven om het jaardebiet te bepalen (meestal rekent men met 1.000 m³/ha/jr) maar er wordt nooit bewijs geleverd dat deze percelen effectief in exploitatie zijn van de aanvrager. Een verzamelstaat waarbij de percelen in exploitatie (kadastraal) worden vermeld lijkt ons als verificatie noodzakelijk (dit wil niet zeggen dat deze akker-percelen al dan niet in eigendom zijn, kan ook in pacht zijn (zelfs seizoenspacht)). Om die reden lijkt een overzicht van de teelt-exploitatie van de laatste 3 jaar onderbouwd met voorgelegde verzamelstaten toch wel nuttig. Een grondwaterwinning heeft ontegensprekelijk mogelijk effect op het omliggende milieu en natuur. De gebruikte parameters moeten dan ook controleerbaar zijn.
- In dezelfde redenering zou er ook inzage moeten zijn in de het jaarlijks gebruik (aangifte) van grondwater per grondwaterwinning (bv. via DOV)
- Hetzelfde met betrekking tot mestbankaangiftes en toegekende NER's. Zowel productie van mest als opslag en afvoer van mest heeft ontegensprekelijk effect op het milieu en de natuur. Het lijkt ons vanzelfsprekend dat burgers en/of milieu- en natuurverenigingen inzage moeten krijgen in de individuele mestbankaangiftes of toegekende NER's van een exploitatie.

Ook de informatie rond handhaving laat vaak te wensen over. Bij melding van (mogelijke) overtredingen krijgt de belanghebbende derde achteraf nooit bevestiging, noch bericht over de mogelijke sancties die werden opgelegd ter verbetering van het 'misdrijf'.

Intrinsiek gebrek aan informatie (over water) tout court

Nog erger dan het niet beschikbaar stellen van data is nalatigheid (bewust of onbewust) om noodzakelijke gegevens correct te verzamelen. Dit is vooral problematisch inzake (grond)water, temeer in tijden van klimaatverandering waar Vlaanderen meer dan ooit te voren het hoofd moet bieden tegen overstromingen én droogte.

- Voor grondwaterwinningen zegt de Kaderrichtlijn Water dat de grondwaterlagen om de 6 jaar moeten gecontroleerd worden. Er is echter geen enkel overzicht waar burgers en/of verenigingen de recente toestand van de waterlagen kunnen zien. Bij gebrek aan deze essentiële data kan zelfs de vergunningverlenende overheid geen gefundeerde beslissing nemen, en blijft ze in feite in gebreke.
- Geregeld blijkt dat informatie in aanvraagdossiers niet blijkt te kloppen, al worden deze dossiers vaak opgesteld door erkende adviesbureaus. Bewust of niet: het is alleszins wenselijk dat burgers de mogelijkheid wordt geboden om deze bureau's/deskundigen desgevallend ter orde te laten roepen.
- Klasse 1 bedrijven worden ook geacht om de kwaliteit en de kwantiteit van hun grondwater jaarlijks te onderzoeken. Nog los van de vragen die gesteld kunnen worden naar de (on)partijdigheid van die onderzoeken, is er nauwelijks of geen toezicht of die controles überhaupt gebeuren.

Van passieve naar meer actieve informatieverstrekking

Meer dan louter data correct verzamelen en passief toegang te verlenen tot die cijfers, mag van de Vlaamse overheid verwacht worden om burgers ook actief te informeren, denk daarbij aan situaties waarbij de link met volksgezondheid onmiddellijk speelt:

- Zo is er een kaart van de door PFAS vervuilde zones, maar in bijna geen enkel geval zijn burgers die in een getroffen zone wonen op de hoogte. Hiervoor is een actieve vorm van openbaarmaking zeker op zijn plaats.

2. Inspraak in besluitvorming

Artikel 6 van het Verdrag van Aarhus "voorziet in vroegtijdige inspraak, wanneer alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden."

a. Milieueffectrapportage (MER)

Voor wat betreft de Milieueffectrapportage (MER) verwijst het implementatierapport naar het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM), maar nog niet naar het nieuwe decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage. Dit decreet is bekend onder de roepnaam 'modernisering MER'. Dit nieuwe decreet moet nog in werking treden, afhankelijk van het uitvoeringsbesluit, ten laatste op 1 december 2025.

Participatie bij scoping plan-MER wordt louter facultatief

Met dit nieuwe decreet wordt de voorheen verplichte participatie in de scoping fase van een plan-MER facultatief gemaakt (nieuw art. 4.4.2, §3 – DABM: “De initiatiefnemer *kan* participatie over de scoping organiseren”). Dit is een stap achteruit op vlak van vroegtijdige inspraak door het publiek bij een plan-MER. Door het Compliance Comité Aarhus wordt ‘inspraak van het publiek tijdens de scodingsprocedure’ nochtans als een goede praktijk bestempeld. Dat is logisch, want inspraak na de scoping en pas bij het openbaar onderzoek over het definitief plan komt te laat om nog alternatieven voor te stellen. Dat dreigt aanleiding te geven tot vertragingen, indien een alternatief na de fase van het openbaar onderzoek nog extra onderzocht moet worden. In dat geval moet het MER immers herwerkt worden.

Bij project-MER's werd deze participatie tijdens de scoping al facultatief gemaakt, in een eerdere decreetswijziging.

Bij de geïntegreerde procedure RUP/MER is het wel mogelijk om vooraf alternatieven voor het MER onderzoek door te geven, in de fase van de startnota. Dit is voor ons het na te volgen voorbeeld.

BBL, Natuurpunt en Dryade vragen om ook bij een plan-MER en een project-MER de mogelijkheid te voorzien om alternatieven voor te stellen, vooraleer het MER wordt uitgewerkt. Dat hoeft niet via een formeel openbaar onderzoek met vaste termijnen, maar de mogelijkheid zou wel steeds voorzien moeten worden, in de fase van de aanmelding. Deze aanmelding moet sowieso verplicht openbaar worden gemaakt.

In hun gezamenlijk advies beoordeelt Mina/SERV deze kwesties als volgt:

“Heb aandacht voor de meerwaarde van raadpleging in een vroeg stadium. Eens het MER is gefinaliseerd, wordt het ter raadpleging voorgelegd aan het publiek en de bevoegde adviesinstanties, alsook – in voorkomend geval – aan de bevoegde autoriteiten van de betrokken Verdragspartij, lidstaat of gewest indien de actie aanzienlijke grens- of gewestgrensoverschrijdende milieueffecten met zich mee kan brengen. Zo luidt de memorie van toelichting. De Raden merken hierbij op dat de raadpleging zich toespitst op het betrokken publiek. Werkelijke inspraak bij het nemen van beslissingen biedt het publiek de gelegenheid meningen en bezorgdheden die van belang kunnen zijn voor die beslissingen, te uiten en stelt de besluitvormers in staat daarmee rekening te houden. Dit vergroot de verantwoording en de transparantie van de besluitvorming en draagt bij tot de bewustheid bij het publiek van milieuvraagstukken en steun aan de genomen beslissingen. De informatie ontvangen via een publieke consultatie kan bovendien waardevol zijn om alternatieven te herkennen en uit te werken. Met het voorontwerp wordt het moment van inspraak evenwel naar achteren geschoven in de tijd, zodat het te laat kan zijn om alternatieven te kunnen voorstellen. De Raden zijn van oordeel dat bepaalde kennis daardoor onbenut blijft terwijl die kennis in het kader van het onderzoek naar redelijke alternatieven wel degelijk waardevol kan zijn. De Raden adviseren om ook bij een plan-MER

en een project-MER de facultatieve mogelijkheid te voorzien om alternatieven voor te stellen, vooraleer het MER wordt uitgewerkt. Dat kan op informele wijze in de fase van de aanmelding.”

BBL, Natuurpunt en Dryade vragen dus om de mogelijkheid te bieden aan het publiek om alternatieven voor te stellen bij de aanmelding, zonder dat dit daarom via een verplicht openbaar onderzoek moet gebeuren.

Uitsluiting van feitelijke verenigingen

Het ‘publiek’ dient ook de breedst mogelijke noemer te bevatten, om het draagvlak zo ruim mogelijk te houden. Vanuit de milieubeweging wensen we verder onderzoek naar de definities van “publiek” en “betrokken publiek”. De definitie van “betrokken publiek” (art. 4.1.1, 2°, van het DABM (nog niet in werking)) wordt beperkt tot natuurlijke personen en vereniging, organisatie of groep mét rechtspersoonlijkheid. Feitelijke vereniging kwalificeren dus niet langer als betrokken publiek in de zin van het DABM. De vraag rijst of dit wel in overeenstemming is met de MER-richtlijnen, en met Aarhus verdrag.

Mineraad en SERV stellen hierover in hun advies: *“Motiveer waarom feitelijke verenigingen geen rol behoeven in de milieueffectrapportage. Het voorontwerp schakelt de definitie van betrokken publiek gelijk met die uit het Omgevingsvergunningendecreet. – Het ‘betrokken publiek’ wordt in de MEB-richtlijn gedefinieerd als “het publiek dat gevolgen ondervindt of waarschijnlijk ondervindt van of belanghebbende is bij de in artikel 2, lid 2, bedoelde milieubesluitvormingsprocedures. Voor de toepassing van deze omschrijving worden niet-gouvernementele organisaties die zich voor milieubescherming inzetten en voldoen aan de eisen van nationaal recht, geacht belanghebbende te zijn.” – Het ‘publiek’ is daarbij: “één of meer natuurlijke personen of rechtspersonen en, in overeenstemming met de nationale wetgeving of praktijk, hun verenigingen, organisaties of groepen.” Volgens de definitie van ‘betrokken publiek’ in het Omgevingsvergunningendecreet dienen de vermelde verenigingen, organisaties of groepen rechtspersoonlijkheid te hebben. Eenzelfde definitie wordt nu met het voorontwerp ingevoegd in kader van de milieueffectrapportage. Met het voorontwerp wordt een feitelijke vereniging zonder rechtspersoonlijkheid dus niet als ‘betrokken publiek’ gezien. De Raden erkennen dat het ontbreken van rechtspersoonlijkheid uitdagingen met zich mee brengt – een feitelijke vereniging kan slechts in rechte optreden door toedoen van al haar leden gezamenlijk, al kan ook gewerkt worden met een vertegenwoordiger middels lastgeving – maar zijn van oordeel dat voorliggende ingreep gemotiveerd dient te worden. De vereiste van rechtspersoonlijkheid zit immers niet vervat in de definitie van ‘betrokken publiek’ zoals opgenomen in het Verdrag van Aarhus (artikel 2, vijfde lid). Het Verdrag laat evenwel ook een zekere mate van flexibiliteit toe aan de verdragsstaten. Verenigingen, organisaties of groepen vallen slechts onder het betrokken publiek in overeenstemming met nationale wetgeving of praktijk. Om werkelijk een breed draagvlak te creëren in het kader van de milieubeoordeling is het wenselijk het brede publiek maximaal te betrekken.”*

De niet-technische samenvatting schiet tekort

De 'niet-technische samenvatting' is in heel wat MER's vaak nog heel uitgebreid en technisch. Dit maakt de leesbaarheid en begrijpelijkheid van heel wat MER's moeilijk voor een doorsnee burger. De inhoud van een niet-technische samenvatting kan volgens ons beter omschreven worden in het decreet of in het uitvoeringsbesluit, zodat dergelijke samenvatting effectief niet-technisch en niet uitgebreid is. Volgens BBL, Natuurpunt en Dryade is er ook nood aan een samenvattende 'fact sheet', zodat je in één oogopslag een samenvatting krijgt van de relevante emissies naar lucht, water, bodem, klimaatimpact, aantal verkeersbewegingen, grondstoffengebruik,...

Overheveling van bevoegdheden naar lokale overheden

Art. 4.4.7 van het nieuwe decreet: het Expertisecentrum MER zal op termijn enkel kwaliteitsadvies geven over een project-MER en geen goed-of afkeuringsbeslissingen meer nemen. Nu houdt Team MER / het Vlaams expertisecentrum m.e.r. daarbij ook rekening met de reacties van het openbaar onderzoek en de adviezen die betrekking hebben op het MER. Op termijn komt deze bevoegdheid toe aan de bevoegde overheid. Dat wil zeggen dat het aan die overheid is om rekening te houden met de reacties en (vaak zeer technische) adviezen die worden gegeven. Heeft zij daarvoor voldoende capaciteit en beschikbaarheid? Als zij over minder expertise beschikken, is dat dan geen achteruitgang?

b. Omgevingsbesluit

Omgevingsbesluit: Met het decreet "Decreet modulaire omgevingsvergunningsprocedure en omgevingsbesluit" van 17 mei 2024 wordt het zgn. omgevingsbesluit ingevoerd. Het is een nieuw instrument om, samen met de aanvraag van een omgevingsvergunning, meteen ook de bestemming van het gewestplan of het RUP te wijzigen. Dat gebeurt op vraag van de private partij die de vergunning aanvraagt. Dit is een nieuwe uitzonderingsregel om af te kunnen wijken van de ruimtelijke plannen.

Het decreet creëert tevens een verschil in behandeling wat betreft de inspraakmogelijkheden en rechtsbescherming van belanghebbenden. In tegenstelling tot bij een RUP-procedure, is er bij een omgevingsbesluit geen participatiemoment over de startnota, geen toelichtingsnota, geen plenaire vergadering, een halvering van de adviestermijn voor de GECORO en geen administratief beroep bij een hogere overheid.

Er moet weliswaar bij de vergunningsaanvraag ook een ruimtelijk plan ingediend worden. Maar dat is een afgeslankt soort mini-RUP. Dat staat ver van de ruimtelijke uitvoeringsplannen die we vandaag kennen. Zo moet een RUP dat deel uitmaakt van een omgevingsbesluit geen toelichtingsnota bevatten. Een duidelijke motivatie zal er dus niet zijn. Er is ook geen startnota, geen overlegproces, geen MER, geen verplichte opmaak door een geregistreerde ruimtelijke planner. Een 'eenvoudig' grafisch plan volstaat. Dat kan je moeilijk nog planning noemen. En bovendien kan dat mini-RUP ook nog eens afwijken van een Beleidsplan Ruimte en hoeft het geen rekening te houden met een gemeentelijk

structuurplan.

De projecten voor een omgevingsbesluit zullen bovendien controversiële projecten zijn: een zonevreemd bedrijf dat wil uitbreiden, een nieuw appartementencomplex in een dorpskern,... Dit soort projecten hebben er juist des te meer baat bij om goed ingepast te worden in hun omgeving. En dat zal niet lukken met enkel een afwijkende vergunning. Een participatief proces om tot een gedragen ruimtelijk plan te komen is dan onontbeerlijk. Het resultaat zal met een ruimtelijk plan robuuster en rechtszekerder zijn dan via een vergunning.

Zoals gezegd hoeft een ruimtelijk uitvoeringsplan bij een omgevingsbesluit niet te vertrekken vanuit een startnota, zoals dat bij een regulier RUP het geval is. Er is dus ook geen voortraject om participatie vanuit de bevolking mogelijk te maken. Daardoor valt het belangrijkste deel van het inspraakproces weg. In de fase van de startnota, waarbij nog niet alles in detail is vastgelegd maar enkel de grote lijnen worden uitgezet, is er een echt maatschappelijk debat mogelijk. In de plaats komt nu een formeel openbaar onderzoek bij de vergunningsaanvraag, waarbij enkel formele juridische bezwaren kunnen worden ingediend, en advocaten worden ingeschakeld. Weg maatschappelijk debat. En dat voor projecten die altijd gevoelig zullen liggen: verdichtingsprojecten in een centrum en zonevrije bedrijven of zonevrije infrastructuur in de open ruimte.

Dit decreet is ook een stap achteruit op vlak van beroepsrechten. Het is immers niet mogelijk in beroep te gaan bij een hogere overheid tegen een omgevingsbesluit. Bij een omgevingsvergunning is dat wel het geval. Tegen een omgevingsbesluit kan enkel een procedure worden opgestart bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Ook hier is de politieke motivatie 'snelheid'. Er zijn te veel beroepen en dat duurt allemaal te lang. Maar doordat je geen tweede beoordeling kan vragen van een hogere overheid, zoals dat bij de meeste vergunningen wel het geval is, zullen er juist meer procedures worden opgestart bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. De buffer van een beroep bij de hogere overheid valt weg. Het is uiteindelijk bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat de echte vertragingen zitten. De kans is dus groot dat het omgevingsbesluit voor het omgekeerde zal zorgen dan waarvoor het bedoeld is. In plaats van snellere procedures, is de kans groot dat het net tot meer vertragingen zal leiden.

3. Toegang tot de rechtbank

In tegenstelling tot de *framing*: juridische procedures zijn uitzonderlijk

De Vlaamse Regering toont het laatste decennium een diepgeworteld wantrouwen tegenover belanghebbende burgers. Ook uit het recente regeerakkoord en de beleidsnota omgeving (2024-2029) blijkt een uitgesproken negatief beeld van de burger, alsof die elke vergunning aanvecht en de toegang tot de rechter misbruikt. Dit opgehangen beeld wordt gretig overgenomen in de media, maar strookt geenszins met de werkelijkheid.

Uit cijfers van onder meer de Vlaamse Ombudsdienst ([direct link](#)) blijkt dat in Vlaanderen

jaarlijks 80.000 vergunningen worden afgeleverd. Tegen slechts 3.000 stuks, of een luttel 3,75% wordt administratief beroep ingesteld. Deze beroepen zijn trouwens niet allemaal ingesteld door belanghebbende burgers. Dit aantal bevat ook beroepen door aanvragers zelf (naar aanleiding van een weigering of opgelegde voorwaarden), alsook van hogere overheden, bijvoorbeeld als zij van oordeel is dat een lager bestuur het wel zeer gortig maakt. Denk aan een vergunning in overstromingsgebied. Amper 1% wordt ook aangevochten voor de rechter, een peulschil. In maar liefst 60% van die dossiers oordeelt de rechter dat de vergunning onwettig was en de verzoekende partij (veelal een burger) een punt heeft. Soms struikelen zo ook inhoudelijk goede dossiers zoals sociale huisvesting of kernversterking over te complexe regels, dat kan niet ontkend. Maar dat kan de wetgever oplossen door betere regels, niet door burgers de toegang tot de rechter te ontfemen.

Toch is het deze laatste piste waarop de Vlaamse regering al drie opeenvolgende bestuurperiodes inzet. Uit daaropvolgende vernietigingsverzoeken van de milieu- en natuurbeweging bleek telkens dat het belemmeren van de toegang tot de rechter in strijd was met de Grondwet / Verdrag van Aarhus. Een beknopt overzicht:

- Regeerperiode 2014-2019

Als onderdeel van de zogenaamde 'codextrein' poogden de toenmalige Vlaamse regering (en parlement) met de eis '*geen bezwaar indienen is geen recht op beroep*' een eerste keer de toegang tot de rechter te beperken (zie [procedureverloop](#) decreetswijziging).

Op verzoek van de milieu- en natuurbeweging boog het Grondwettelijk Hof zich over de zaak en kwam tot de conclusie dat de voorwaarde ongrondwettelijk was, waarop ze de bepaling vernietigde ([arrest](#) van 14 maart 2019).

- Regeerperiode 2019-2024

In het kader van een zogenaamd 'optimalisatiedecreet' probeerden de daaropvolgende Vlaamse regering (en parlement) met de 'relativiteitseis' en 'attentieplicht' het in de afgelopen bestuursperiode opnieuw (zie [procedureverloop](#) decreetswijziging).

Op verzoek van de milieu- en natuurbeweging boog het Grondwettelijk Hof zich wederom over de zaak en kwam opnieuw tot de conclusie dat deze eisen in strijd zijn met 'het recht op toegang tot de rechter' en 'het recht op bescherming van een gezond leefmilieu' waarop ze de gecontesteerde bepalingen vernietigde ([arrest](#) en [persbericht](#) van 11 april 2023).

- Regeerperiode 2024-2029

Ondanks deze twee duidelijke arresten voorziet nu ook de nieuwe Vlaamse regering voor de derde bestuursperiode op een rij om de toegang tot de rechter te belemmeren of te beperken.

In het regeerakkoord([direct link](#)) staat dit verwoordt als volgt:

- (blz. 5) "*Rechtszekere overheidsbeslissingen zijn een horizontale doelstelling over alle*

bevoegdheden. Samen met experts en het middenveld houden we het vergunningenbeleid tegen het licht om ook daar drempels weg te nemen. Door de introductie van het principe van agents of change stellen we paal en perk aan de lawine van bezwaarmogelijkheden tegen bestaande activiteiten." (blz. 5)

- (blz. 82) "Rechtszekere, robuuste vergunningen zijn een prioriteit. Daarom stelt de Vlaamse Regering een gemengde commissie aan met experts, de overheid, academische wereld en juridische sector (Raad voor Vergunningsbetwistingen en Raad van State), die binnen een jaar na de start van deze legislatuur een advies verleent met concrete maatregelen voor de opmaak van een actieprogramma door de Vlaamse Regering. Bij de opmaak van dat advies is er ook een consultatieronde door deze commissie van het brede middenveld.

Het actieprogramma heeft volgende focus:

- snellere rechtspraak voor belangrijke maatschappelijke en strategische projecten
- technische expertise ter ondersteuning van de rechtbank en benadrukken van de bijzondere bewijswaarde van wetenschappelijk onderzoek
- op welke manier gekomen kan worden tot meer constructieve en zinvolle, oplossingsgerichte inspraak
- aanvechtbaarheid van de inhoud van een gunstig geadviseerde passende beoordeling en het milieueffectenrapport
- definiëren van marginaal toetsingsrecht en onderzoeken hoe de rechter in zijn uitspraken het algemeen maatschappelijk belang meer kan laten doorwegen
- mogelijkheden tot het invoeren van het concept 'integrale maatschappelijke benadering' nagaan
- een definitie van aangetoond belang en het tegengaan van misbruik van procedures en toegang tot de rechter.

Opvallend is dat in deze opsomming helemaal niet verwezen wordt naar het Verdrag van Aarhus.

De Beleidnota Omgeving ([direct link](#)) herhaalt deze controversiële ambities.

Indien de Vlaamse regering (en Parlement) volhardt, dan ziet de milieu- en natuurbeweging zich opnieuw genoodzaakt om een procedure te overwegen. Dit helpt niemand verder.

Passende erkenning van en steun aan verenigingen die juridisch procederen

Art. 3, 4 (c) van het Verdrag van Aarhus bepaalt dat maatregelen moeten worden genomen om te waarborgen dat er passende erkenning is van en steun aan verenigingen, organisaties

of groepen die milieubescherming bevorderen.

In het Vlaams implementatierapport wordt onder meer verwezen naar het Decreet van 26.04.2024 tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten (B.S., 19.06.2024) en het bijhorende Besluit van de Vlaamse Regering van 07.06.2024 tot de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen (B.S., 21.08.2024).

Daarbij moet echter worden opgemerkt dat in de nota aan de Vlaamse Regering bij het voormelde Decreet van 26 april 2024 de volgende bepaling is opgenomen:

“[middelen] niet mogen worden aangewend voor juridische kosten, waaronder kosten voor advocaten, voor het aanspannen van procedures tegen het Vlaamse Gewest”.

Deze bepaling is ook opgenomen in art. 18 van de memorie van toelichting bij dit decreet. De vraag rijst in hoeverre deze bepaling in overeenstemming is met het Verdrag van Aarhus.

Bovendien heeft de Vlaamse Minister van Omgeving in januari 2024 de startsubsidie van Dryade onder het vorige decreet tot tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten ingetrokken. Deze beslissing was in essentie gebaseerd op het feit dat Dryade gebruikmaakt van “een juridisch, reactief instrumentarium”. Dit uitgangspunt keert terug doorheen de volledige beslissing, waarin Dryade ook werd verweten in opdracht op te treden van andere milieuverenigingen en hen ter zake juridische bijstand te verlenen en conflictueus op te treden.

Op 17 oktober 2024 heeft de Raad van State de beslissing van de Minister vernietigd, wegens bevoegdheidsoverschrijding ([arrest nr. 261.073](#)). De Minister was niet bevoegd om de beslissing van haar administratie te herzien en in te trekken. In deze procedure werd ook beargumenteerd dat er sprake was van een beperking van het recht op toegang tot de rechter (art. 9 van het Verdrag van Aarhus) en van een vergelding als gevolg van de uitoefening van het recht op toegang tot de rechter in milieuzaken (art. 3.4 en 3.8 van het Verdrag van Aarhus). De Raad van State heeft zich hier niet over uitgesproken, omdat het de beslissing al op een andere grond had vernietigd.

Conclusie

Burgers en NGO's niet stigmatiseren, wel omarmen

Herhalend dat amper 1% van alle vergunningsaanvragen tot een rechtszaak leidt, vragen BBL, Natuurpunt en Dryade in conclusie dat de Vlaamse regering en parlement de bestaande toegang tot de rechter vrijwaren, maar vooral ook inspraak & participatie omarmen en aangrijpen om tot breed gedragen oplossingen te komen in ruimtelijke en milieudossiers.

'Only once principe' voor vergunningsaanvragen

In plaats van paal en perk te stellen aan wat de nieuwe Vlaamse regering een lawine aan beroepsmogelijkheden noemt, kan de overheid beter paal en perk stellen aan de praktijk waarbij vergunningaanvragers bij weigering (of vernietiging) van een specifiek project op een specifieke plaats tot vervelens toe een nieuwe, haast ongewijzigde aanvraag met hetzelfde voorwerp op diezelfde locatie indienen. Hetzelfde voor overheden wanneer de rechter een eerdere, haast gelijke vergunning om inhoudelijke redenen heeft vernietigd.

Volgens het 'only-once principe' kan en mag van belanghebbende burgers niet worden verwacht dat zij tot eindeloos toe steeds opnieuw hetzelfde bezwaar of beroep moeten indienen, of opnieuw de weg naar de rechter moeten bewandelen en deze kosten steeds opnieuw moeten maken.

Wij gaan ervan uit dat de argumenten in deze inspraakreactie ten gronde worden beoordeeld en meegenomen in de verdere besluitvorming.

Hoogachtend,

Danny Jacobs,

Directeur Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

Mede in naam van Natuurpunt vzw en vzw Dryade